

7.11.2023

SIIKALATVA

Kivineva tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi

Tilaaaja:
A-Insinöörit Civil Oy

Heilu Oy
Jaakko Ervasti
Kalle Luoto

Sisällysluettelo

1. Kartat.....	6
2. Johdanto	16
3. Perustietoa tutkimusalueesta.....	16
4. Menetelmät.....	20
5. Tulokset.....	23
6. Kohteet (* uusi kohde).....	25
6.1. Mäntyniemi*	25
6.2. Punikinneva*	27
6.3. Niemiaho*	30
6.4. Visurinräme*	32
6.5. Ahonkangas 1*	35
6.6. Jyletaho*	37
6.7. Koivumaankangas*	40
6.8. Ahonkangas 2*	42
6.9. Pitkäkangas*	45
6.10. Lehtikangas*	47
6.11. Ketunpesäkangas*	49
6.12. Karkulehdonräme*	51
6.13. Mustikkakangas*	53
6.14. Murtokangas 1*	55
6.15. Niemiahonkangas *	58
6.16. Hoikkanokka*	60
6.17. Volmuri	62
6.18. Vanhanmajankangas *	65
6.19. Murtokangas 2 *	68
9. Lähteet.....	71
Liite	73
Maastossa jalkaisin kuljetut alueet.....	73

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta. Inventoitualue sijoittuu sinisen suorakulmion sisäpuolelle.	6
Kartta 2. Inventointialueen yleiskartta.	7
Kartta 3. Tuulivoimapuistoalueen yleiskartta.	8
Kartta 4. Ote MML:n korkeusmallista (rinnevarjoste). Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.	9
Kartta 5. Ote vuoden 1846 pitäjänkartasta.	10
Kartta 6. Ote vuoden 1957 peruskartasta.	11
Kartta 7. Yleiskartta sähkönsiirtoreitistä.	12
Kartta 8. Ote MML:n korkeusmallista (rinnevarjoste).	13
Kartta 9. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.	14
Kartta 10. Ote vuoden 1957 peruskartalta. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violetilla.	15
Kartta 11. Mäntyniemen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	26
Kartta 12. Mäntyniemen kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	27
Kartta 13. Punikinnevan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	29
Kartta 14. Punikinnevan kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	29
Kartta 15. Niemiahon kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	31
Kartta 16. Niemiahon kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	32
Kartta 17. Visurinrämeen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	34
Kartta 18. Visurinrämeen kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	34
Kartta 19. Ahonkangas 1 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Tuulivoimapuiston alueen raja näkyy sinisellä katkoviivalla.	36
Kartta 20. Ahonkangas 1 kohde MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	36
Kartta 21. Jyletahon kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	39
Kartta 22. Jyletahon kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	39
Kartta 23. Koivumaankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	41
Kartta 24. Koivumaankankaan kohde MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	41
Kartta 25. Ahonkangas 2 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	44
Kartta 26. Kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	44
Kartta 27. Pitkäkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on esitetty punaisella rasterilla.	46
Kartta 28. Kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	46
Kartta 29. Lehtikankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue erottuu punaisella rasterilla.	48
Kartta 30. Lehtikankaan kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	48
Kartta 31. Ketunpesänkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	50
Kartta 32. Ketunpesänkankaan kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	50
Kartta 33. Karkulehdonrämeen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	52

Kartta 34. Karkulehdonrämeen kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	52
Kartta 35. Mustikkakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	54
Kartta 36. Mustikkakankaan kohdeesitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	54
Kartta 37. Murtokangas 1 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Kivilatomus Murtokangas 2 (kohde 6.19.) on merkittynä ruskealla.	57
Kartta 38. Kohteet Murtokangas 1 ja Murtokangas 2 esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	57
Kartta 39. Niemiahonkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	59
Kartta 40. Niemiahon kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	59
Kartta 41. Hoikkanokan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti näkyy kuvassa violetilla.	61
Kartta 42. Kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	61
Kartta 43. Volmurin kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti näkyy kartassa violetilla.	64
Kartta 44. Volmurin kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).....	64
Kartta 45. Kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.	67
Kartta 46. Tervahauta erottuu ympäristöstään MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).	67
Kartta 47. Murtokangas 2 kohdekartta. Alue on merkitty ruskealla pisteellä. Alapuolella näkyvät punaisella tervahauta Murtokangas 1 (kohde 6.14).	70
Kartta 48. Murtokankaan muinaisjäännöskohteet esitettynä vuoden 1846 pitäjänkartalla.	70
Kartta 49 . Maastossa jalkaisin kuljetut alueet on merkitty sinisellä värillä tuulivoimapuistoalueella.	73
Kartta 50. Maastossa jalkaisin kuljetut alueet sinisellä merkittynä sähkönsiirtoreitin alueella. ..	74

Kannen kuva: tuulivoimapuistoalueelta tavattu tervahauta, raportin kohde 6.11
Ketunpesäkangas. Kuvattu kohti etelää.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 09/2023 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Valokuvat: Jaakko Ervasti ja Jussi-Pekka Hiltunen.

SIIKALATVA Kivineva tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi

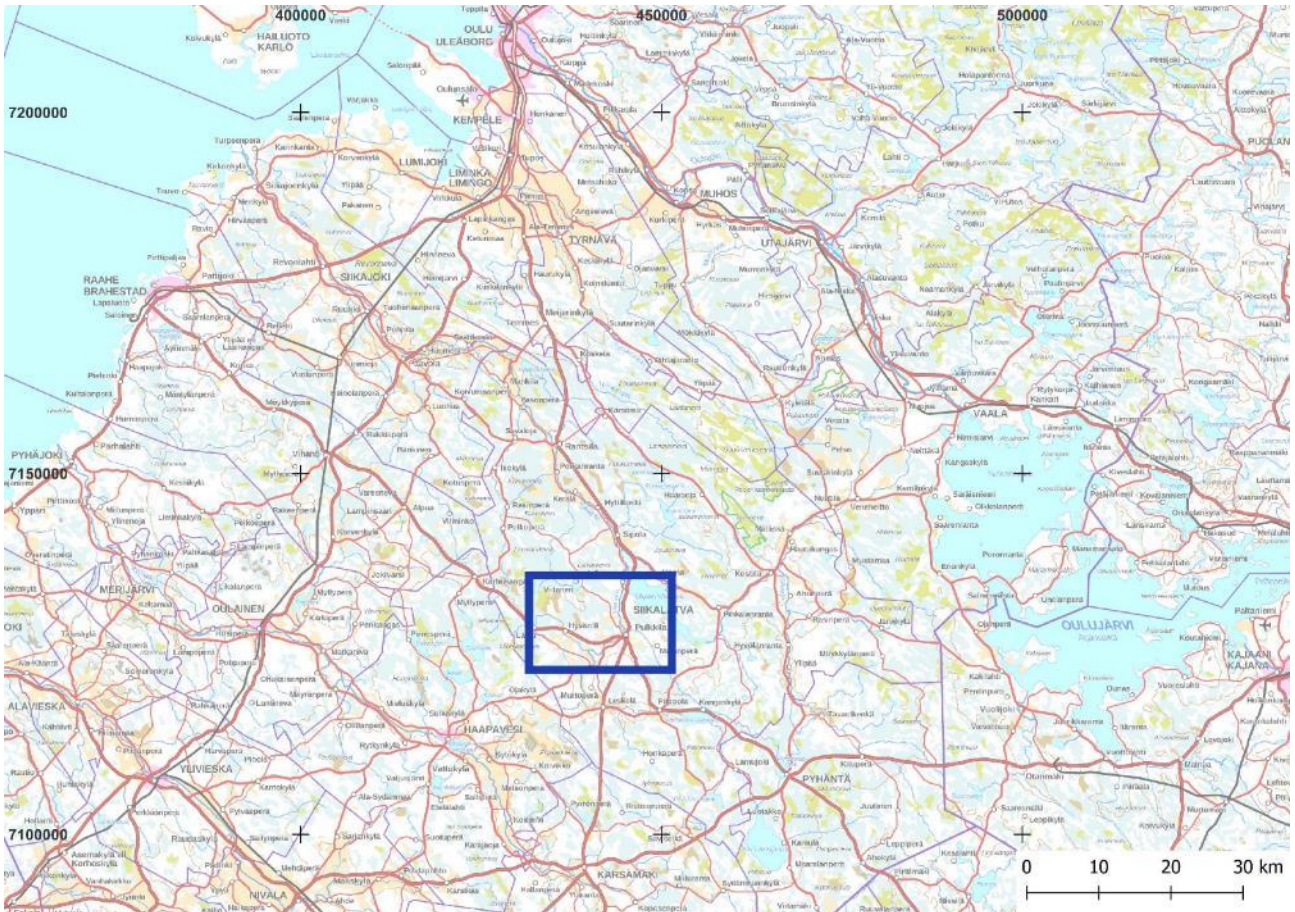
Tiivistelmä & arkistotiedot

Siikalatvan Kivinevan tuulivoimapuistoalueen hanketoimija Kivinevan Tuulipuisto Ky antoi A-Insinöörit Civil Oy:lle toimeksiannon valmistella tuulivoimapuiston sijoittamista. Siikalatvan Kivinevan tuulivoimapuistoon sisältyy enimmillään 28 voimalaa ja suunnitelmaan liittyy noin 14 kilometriä pitkä sähkönsiirtoreitti tuulivoimapuistoalueen itäkaakkopuolelle. Osana ympäristöselvityksiä Heilu Oy suoritti Kivinevan hankealueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologisen inventoinnin vuonna 2023. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa alueella sijaitsevan tunnetun muinaisjäännöskohteen nykytila. Inventoinnin toteuttivat Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto ja FM Jaakko Ervasti. Kesäkuun maastotöihin osallistui lisäksi Heilu Oy:n harjoittelija FM Maria Södö. Maastotyöt tehtiin kesän ja syksyn aikana vuonna 2023.

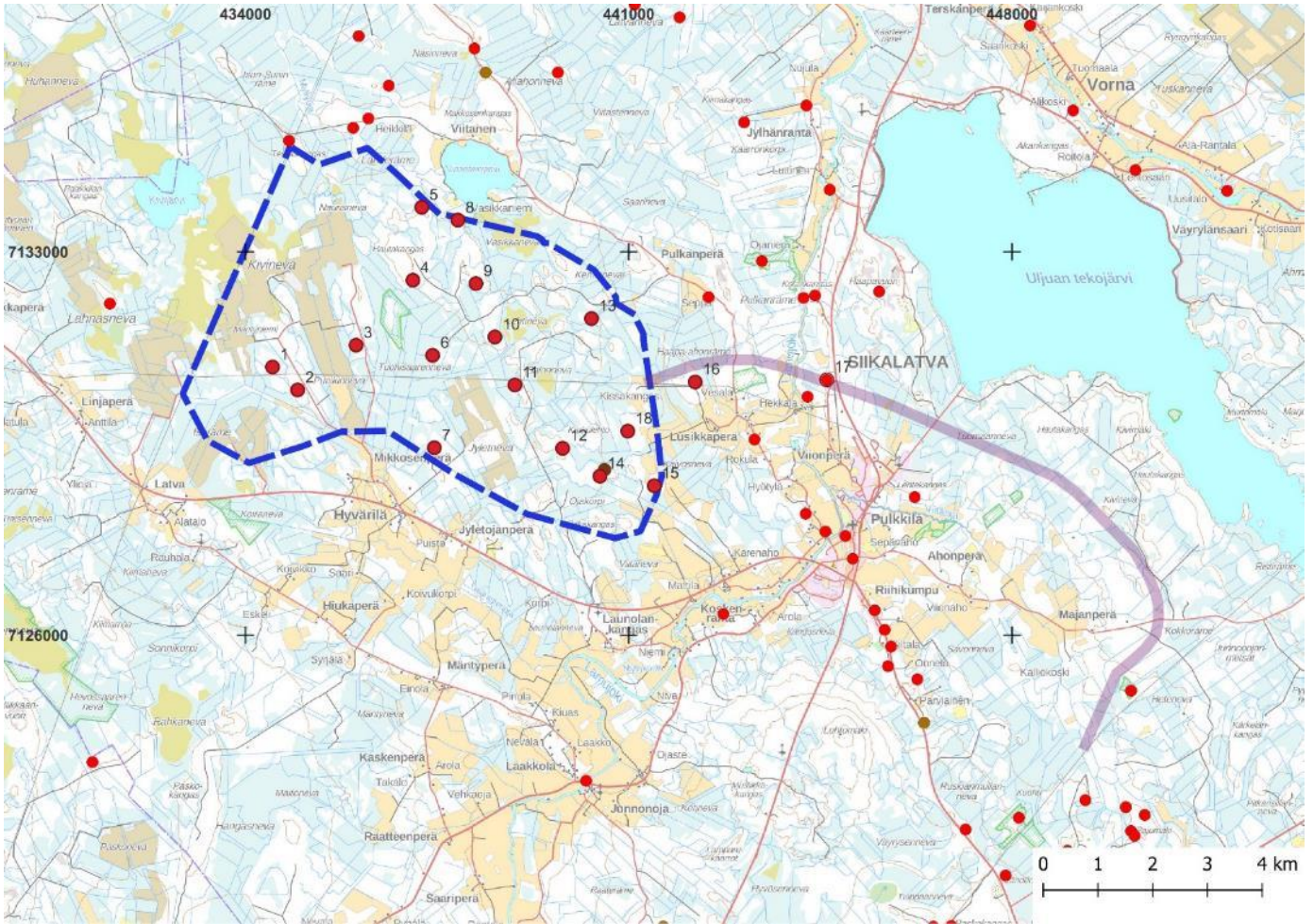
Inventoinnin tuloksena suunnitellun tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin alueelta löydettiin 17 uutta kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi muu kohde. Tämän lisäksi alueella sijaitsee yksi entuudestaan tunnettu kiinteä muinaisjäännös, joka tarkastettiin inventoinnin aikana.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuslaitos:	Heilu Oy
Maastotyö	FM Jaakko Ervasti, FM Jussi-Pekka Hiltunen ja arkeologian opiskelija Maria Södö
Kenttätyöaika:	26.6.-27.6, 29.6, 14.-15.9. ja 28.9.2023
Hanketoimija	Kivinevan Tuulipuisto Ky
Tutkimuksen tilaaja:	A-Insinöörit Civil Oy
Lähialueelle sijoittuneet aiemmat tutkimukset:	Kehusmaa 1965. Pulkkilan inventointi 1965. Sarkkinen 1996. Pulkila inventointi. Ikäpalo 2013. Pulkila – osayleiskaavan arkeologinen inventointi Sepänmaa Tiainen &/ Jussila 2015. Petäjävesi-Muhos voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi

1. Kartat

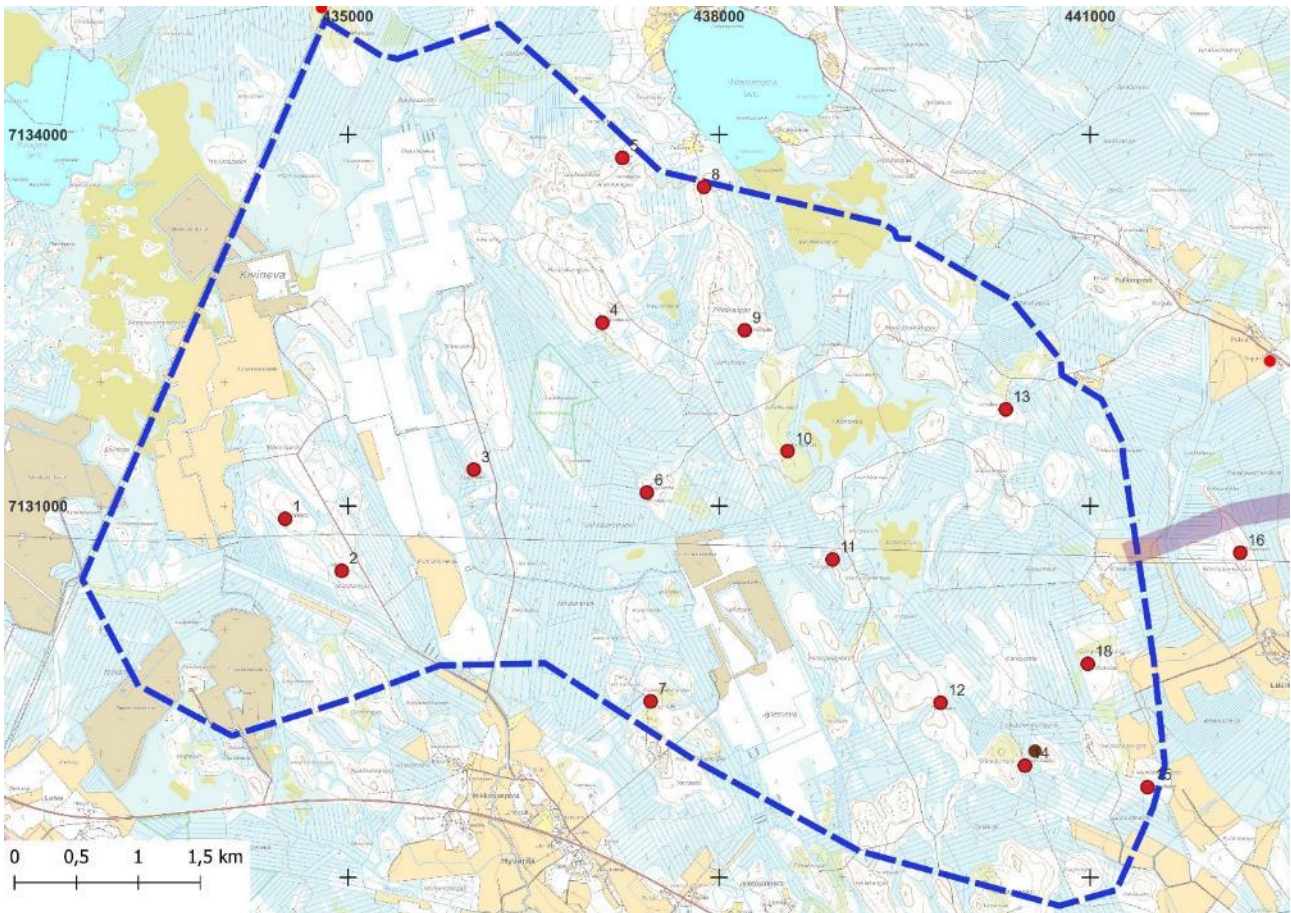

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.
Inventointialue sijoittuu sinisen suorakulmion sisäpuolelle.

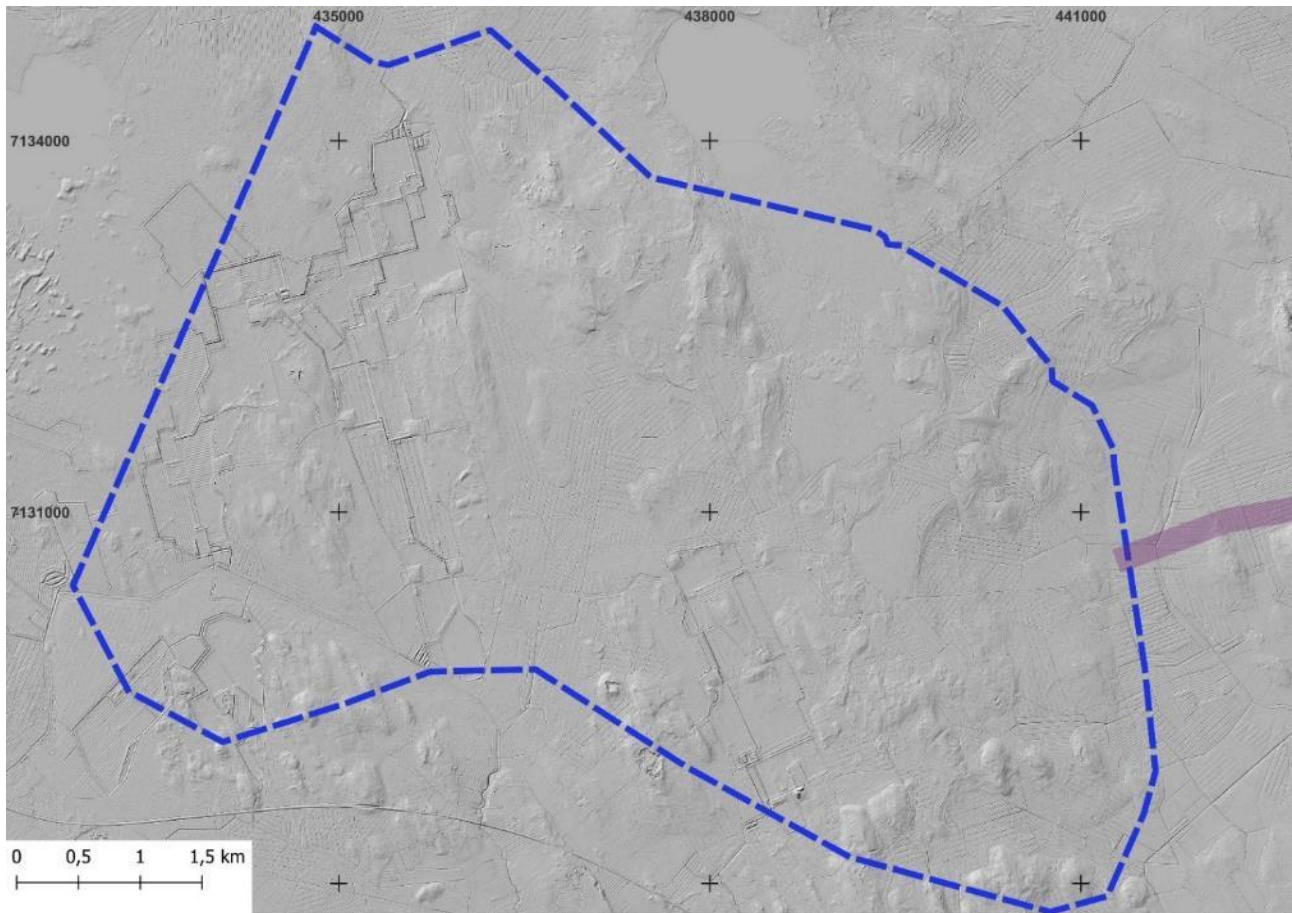
Kartta 2. Inventointialueen yleiskartta.

Suunniteltu tuulivoimapuistoalue on merkitty sinisellä katkoviivalla ja sähkönsiirtoreitti violetilla. Punaiset pisteet ovat muinaisjäännöskohteita ja numerot kohdenumeroita raportissa.

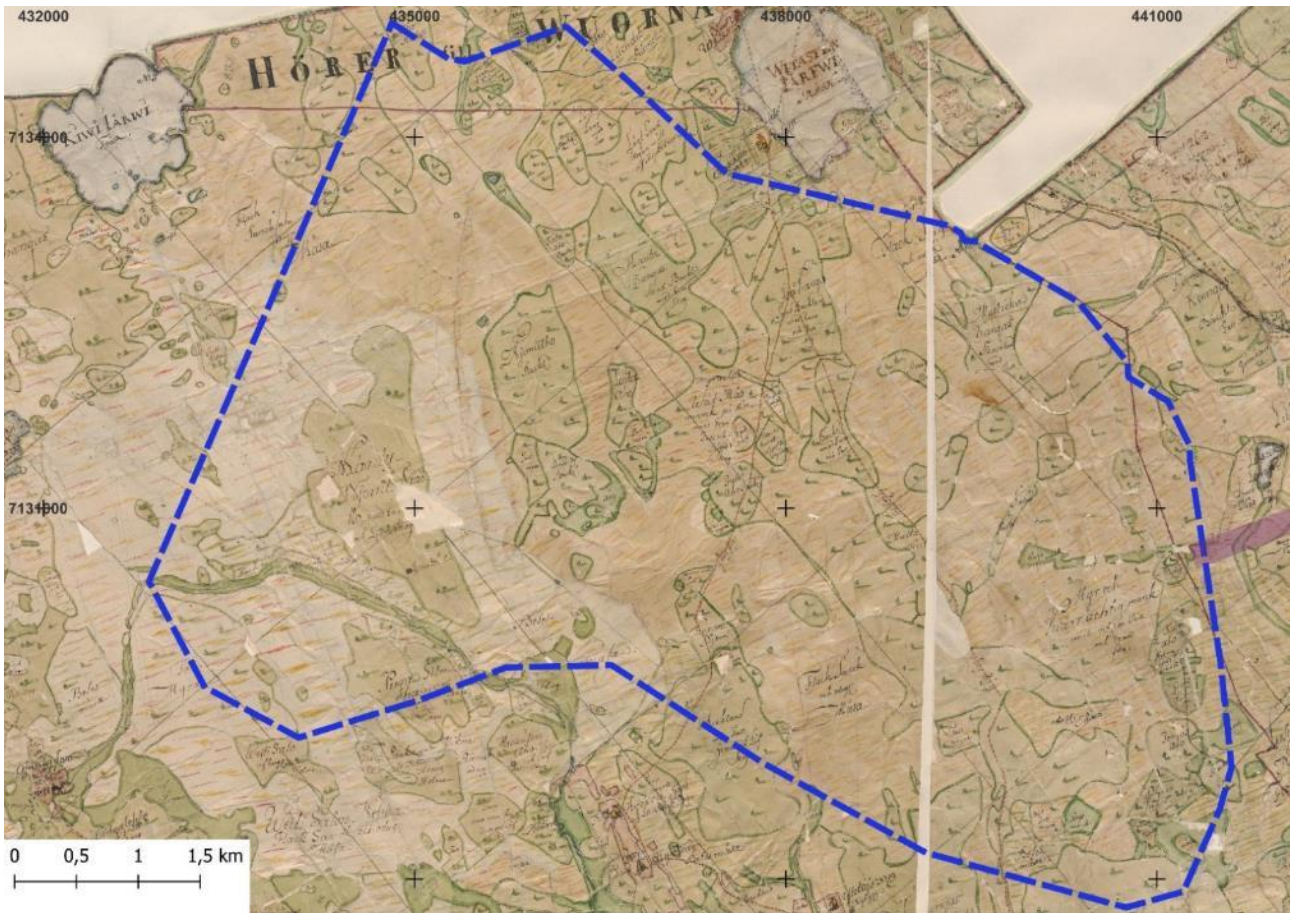

Kartta 3. Tuulivoimapuistoalueen yleiskartta.

Suunnitellut aurinkovoima-alueet näkyvät mustalla rasterilla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä ja ruskea piste on muu kohde. Numerot muinaisjäännöskohteiden vieressä osoittavat kohdenumeroa raportissa.

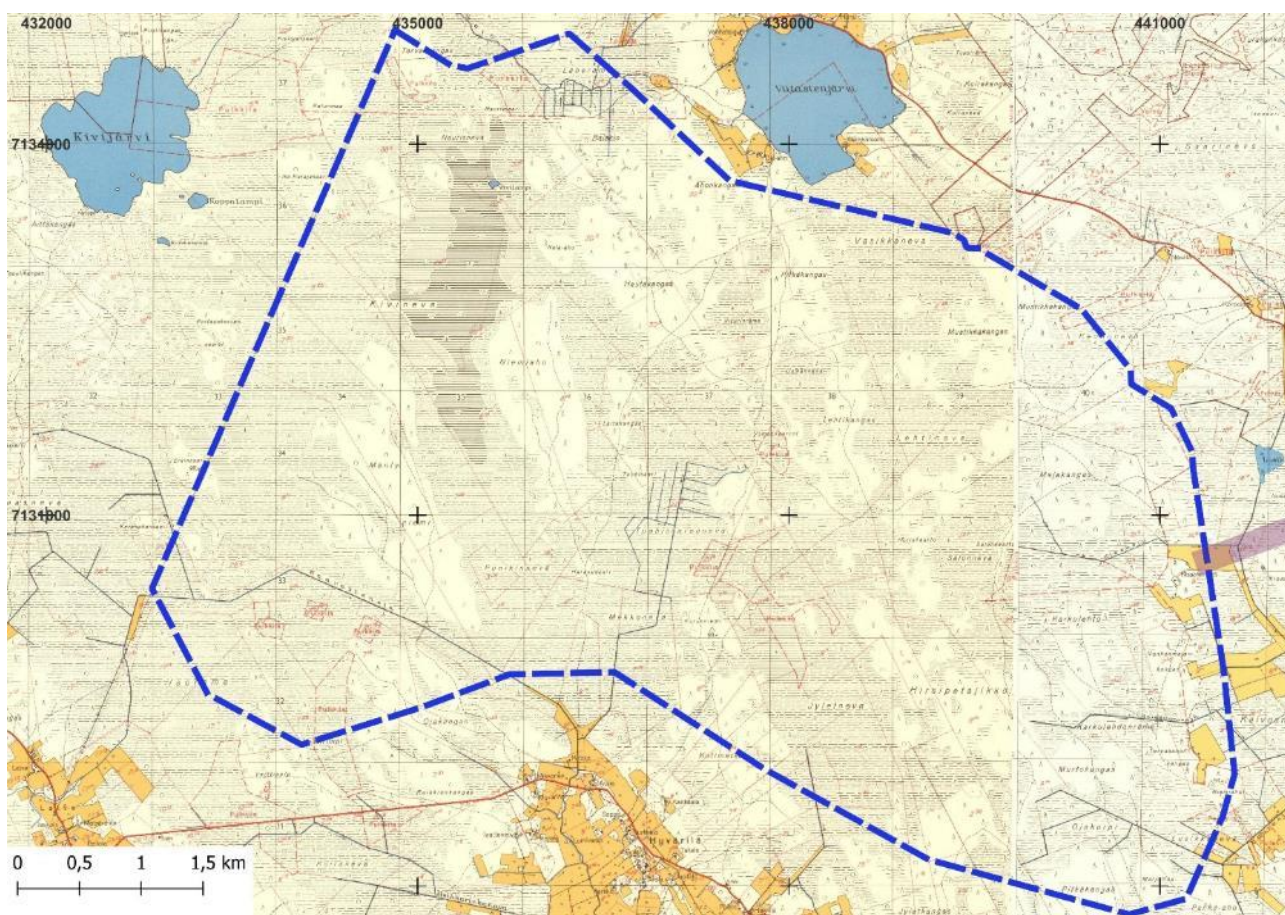

Kartta 4. Ote MML:n korkeusmallista (rinnevarjoste). Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.

Kartta 5. Ote vuoden 1846 pitäjänkartasta.

Suunniteltu tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä katkoviivalla.

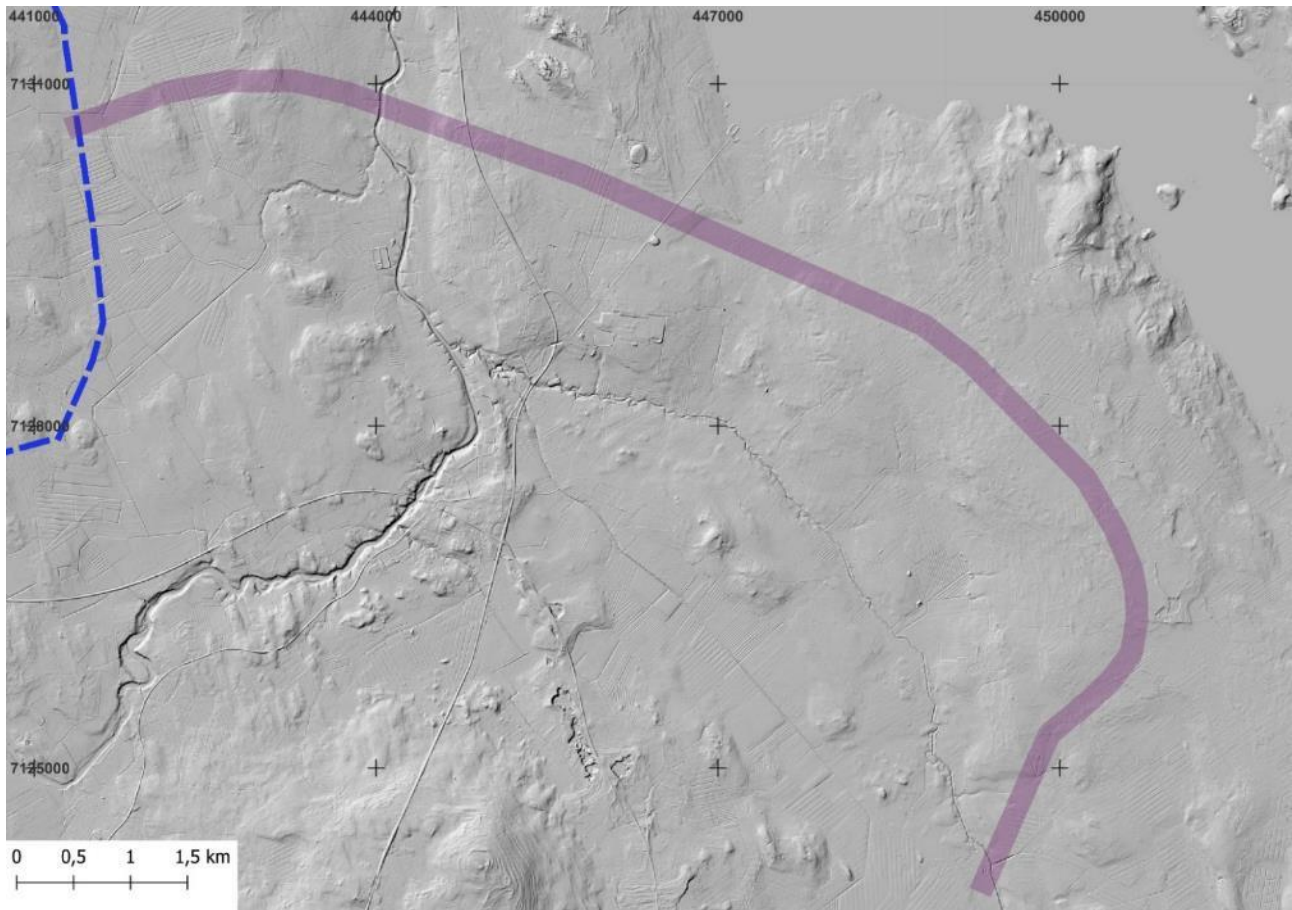
Kartta 6. Ote vuoden 1957 peruskartasta.

Suunniteltu tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä viivalla.

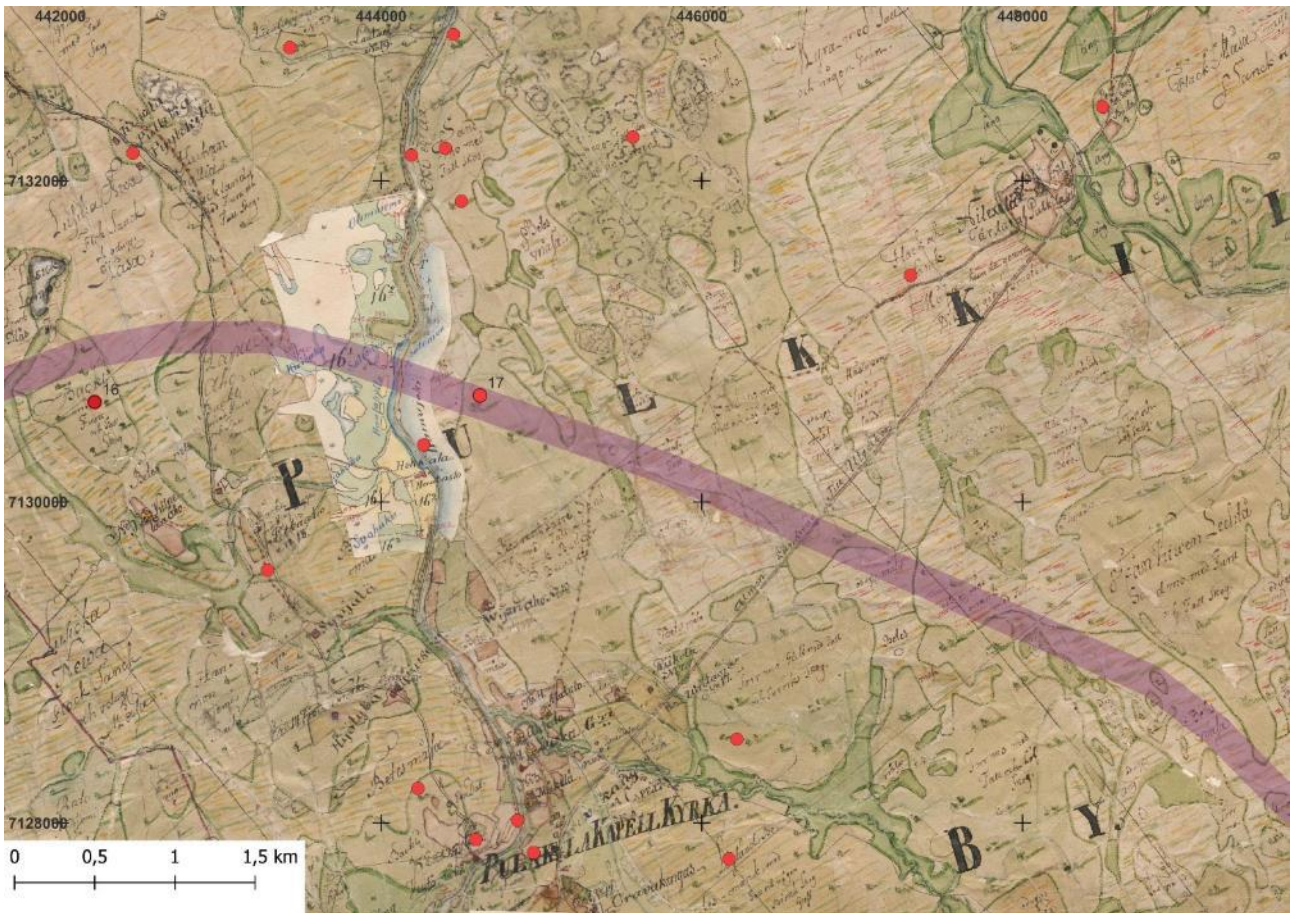

Kartta 7. Yleiskartta sähkönsiirtoreitistä.

Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä, numerot kohteiden vieressä osoittavat kohdenumeroa raportissa.

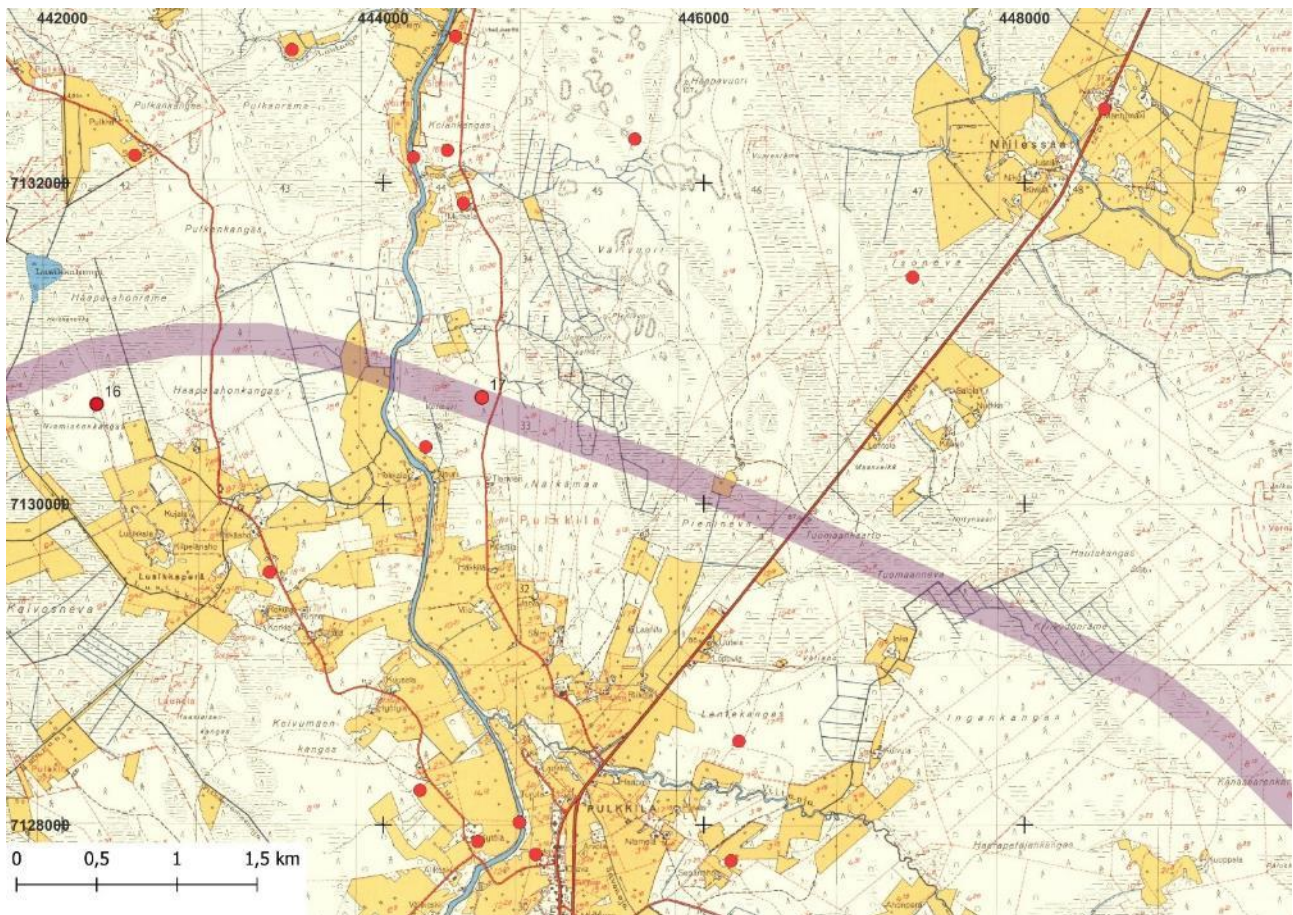

Kartta 8. Ote MML:n korkeusmallista (rinnevarjoste).

Kartta 9. Ote vuoden 1846 pitäjänkartalta.

Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violetilla, tunnetut muinaisjäännöskohteet punaisella pisteellä.

Kartta 10. Ote vuoden 1957 peruskartalta. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violetilla.

2. Johdanto

A-Insinöörit Civil Oy on selvittämässä tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin sijoittumista Siikalatvan (entisen Pulkkilan) Kivinevan alueelle Kivinevan Tuulipuisto Ky:n toimeksiannosta. Suunniteltu tuulivoimapuisto käsittää 28 voimalanpaikkaa 3835 hehtaarin kokoisella alueella. Tuulivoimapuiston sisäpuolelle on suunniteltu myös aurinkovoima-alueen rakentamista. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on pituudeltaan noin 14 kilometriä ja sijoittuu tuulivoimapuiston itäkaakkoispuolelle.

Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy toteutti tuulivoimapuiston hankealueella ja suunnitellulla sähkönsiirtoreitillä arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila.

Inventoinnin toteuttivat arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto, FM Jaakko Ervasti ja arkeologian opiskelija Maria Södö. Maastotyöt tehtiin seitsemän työpäivän aikana kesäkuun ja lokakuun välisenä aikana vuonna 2023. Inventoinnin raportin laati Jaakko Ervasti lokamarraskuussa 2023.

3. Perustietoa tutkimusalueesta

Kivinevan tuulivoimapuiston suunnittelualue sijaitsee Siikalatvan kunnassa, Pulkkilan kirkonkylän länsi- ja luoteispuolella. Etäisyys Pulkkilan kirkolta hankealueen rajalle on noin 3,5 kilometriä. Alueen itäpuolella kulkee valtatie 4 ja eteläpuolella kantatie 88 (Raahan tie). Suunniteltu sähkönsiirtoreitti kulkee tuulivoimapuiston hankealueen reunalta itään.

Tuulivoimapuiston hankealueen koko on noin 3835 hehtaaria. Hankealue koostuu 28 suunnitellusta voimalasta. Alueella sijaitsee kaksi käytöstä poistunutta turvetuotantoaluetta, peltoalueita, asumaton metsämaata ja ojitettua kosteikkoa. Entisille turvetuotantoalueille on suunniteltu aurinkovoima-alueen rakentamista. Alue on yleispiirteiltään melko tasaista ja sijoittuu korkeustasoille noin 78–111 m mpy. Suunnitellun sähkönsiirtoreitin pituus on noin 14 kilometriä. Sähkönsiirtoreitti kulkee Pulkkilan kirkonkylän pohjoispuolelta ylittäen muun muassa Lamujoen, nelostien ja vanhan kylätien Lehtolantien. Sähkönsiirtoreitin varrella sijaitsee enimmäkseen kosteikkoa, peltoa ja metsäalueita. Sähkönsiirtoreitti asettuu korkeustasolle noin 76–100 m mpy.

Tuulivoimapuiston hankealueelta ei tunneta ennestään muinaisjäännöskohteita, mutta alueen peruskarttaan on merkitty useita maastossa aiemmin tarkastamattomia tervahautoja. Suunnitellun sähkönsiirtoreitin varrelta tunnetaan yksi kiinteä muinaisjäännös *Volmuri* (MJ-tunnus 1000026509), joka on niin ikään historiallisen ajan tervahauta. Kohde on löytynyt vuoden 2013 Pulkkilan osayleiskaavan inventoinnissa (Itäpalo 2013), jolloin ainakin osa nyt suunnitellun sähkönsiirtoreitin alueesta on tutkittu. Tuulivoimapuiston hankealueelta aikaisempia arkeologisia tutkimuksia ei ole tiedossa. Lähialueilla inventointeja ovat tehneet ainakin Kehusmaa (1965), Sarkkinen (1996), Itäpalo (2013), sekä Sepänmaa, Tiainen ja Jussila (2015).

Inventoinnin valmistelutöissä koko tutkimusaluetta pidettiin potentiaalisena erityisesti historiallisen ajan muinaisjäännöskohteiden kuten tervahautojen kannalta. Lähistöltä Lamujoen varrelta tunnetaan myös useita rantasidonnaisia kivikautisia löytö- ja asuinpaikkoja.

Vanhoilla kartoilla osa tutkimusaluetta on kuvattu vuosina 1769–1774 laadituissa isojakokartoissa, jossa alue lukeutuu osaksi Pulkkilan kylää. Isojakokartat eivät yllä tuulivoimapuistoalueelle asti, mutta sähkönsiirtoreitin kohdalla isojakokartalle on merkitty Oulusta Kuopioon kulkeva tielinjaus, jonka kohdalla kulkee nykyinen Lehtolantie. Asutusta ei sähkönsiirtoreitin kohdalla ole merkitty isojakokarttoihin. Vuoden 1846 Pulkkilan pitäjänkartalla tuulivoimapuiston hankealue on kuvattu asumattomana metsämaana ja suoalueina. Myöskään suunnitellun sähkönsiirtoreitin varrella ei pitäjänkartan perusteella ole sijainnut tiloja tai asutusta. Myös vanhoilla peruskartoilla tutkimusalue muistuttaa peruspiirteiltään nykyistä.

Kuva 1. Ote 1700-luvun isojakokartasta, johon on merkitty Oulusta Kuopioon kulkeva tielinjaus.

Kuva 2. Lehtolantie sähkönsiirtoreitin kohdalta. Isojakokarttaan merkitty tielinjaus Oulusta Kuopioon on kulkenut samalla kohtaa kuin nykyinen tielinjaus. Koilliseen.

Kuva 3. Mäntykangasta tuulivoimapuistoalueen kaakkoisosassa. Koilliseen.

Kuva 4. Hakkuuaukeaa Lehtikangas-nimisellä alueella. Länteen.

4. Menetelmät

Inventoinnin valmistelutöiden yhteydessä selvitettiin tutkimusalueen läheisyydessä sijaitsevien muinaisjäännöskohteiden sijaintitiedot ja muinaisjäännöstyyppit. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin tietoja (kyppi.fi). Valmisteluvaiheessa tarkastettiin myös tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin hankealuetta kuvaava Maanmittauslaitoksen korkeusmalli, josta pyrittiin paikantamaan arkeologisesti kiinnostavia maarakenteita ja anomalioita. Myös alueen peruskarttaa tarkasteltiin erityisesti siihen merkittyjen tervahautojen osalta. Aluetta kuvastavat vanhat kartat käytiin läpi isojakokartan, pitäjänkartan ja vanhan peruskartan osalta. Niiden perusteella ei kuitenkaan onnistuttu paikantamaan potentiaalisia muinaisjäännöskohteita.

Inventoinnin maastotyöt tehtiin seitsemän työpäivän aikana 26.6.–28.9. välisenä aikana. Maastotyöpäivinä olivat 26.6.-27.6, 29.6, 14.–15.9. ja 28.9. Lisäksi maastossa tehtiin pieni

täydennystyö 14.10. Maastotöistä vastasivat arkeologit (FM) Jussi-Pekka Hiltunen, (FM) Jaakko Ervasti ja (FM) Maria Södö. Inventoinnissa huomiotiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet ja tarkastettiin muinaisjäännösten löytymisen kannalta eri tavoin potentiaalisiksi arvioituja paikkoja.

Tuulivoimapuiston hankealueella tarkastettiin suunnitellut voimalanpaikat, sekä niiden lähialueella potentiaalisiksi arvioidut alueet. Peruskartalle merkityt tervahaudat tarkastettiin maastossa, joista yhtä lukuun ottamatta 'kaikki osoittautuivat tervahaudoiksi. Sähkönsiirtoreitin varrelta metsäisiä osuuksia tarkastettiin pääosin noin sadan metrin etäisyydellä reitin keskiosasta. Myös reitin vaikutusalueen välittömästä läheisyydestä tarkastettiin yksi muinaisjäännökseksi tulkittu havainto. Arkeologiselta potentiaaliltaan vähäisemmiksi arvioidut alueet, kuten suot, turvetuotantoalueet ja heinällä olleet pellot tarkastettiin ainoastaan teiden varsilta. Potentiaalisissa kohdissa tehtiin maaperäkairauksia sekä pieniä koepistoja lapiolla.

Maastotöiden aikana havaitut muinaisjäännöskohteet dokumentoitiin muistiinpanojen, GPS-mittauksien ja valokuvien avulla. Myös tarkastetut voimalanpaikat valokuvattiin. Inventoinnin aikana kuljetut reitit tallennettiin GPS-paikantimella (Garmin GPSmap 62s, Garmin GPSmap 66i ja Garmin Montana 610), joiden tarkkuus on laitteen ilmoituksen mukaan 5-10 m. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina. Kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa.

Kuva 5. Yleiskuva sähkönsiirtoreitin suunnittelualueelta Nälkämaa-nimiseltä alueelta. Itään.

¹ Ahonkankaan tervahauta lähellä kohdetta 5.

Kuva 6. Jyletnevan entinen turvetuotantoalue. Itään.

Kuva 7. Peltoaukeaa sähkönsiirtoreitin alueelta läheltä Lamujoen rantaa. Itään.

5. Tulokset

Entuudestaan Kivinevan suunnitellun sähkönsiirtoreitin varrelta tunnettiin yksi kiinteä muinaisjäännös (*Volmuri*, 1000026509), joka on historiallisen ajan tervahauta. Kohde tarkastettiin maastossa, ja sen todettiin vastaavan muinaisjäännösrekisterin tietoja. Tuulivoimapuiston hankealueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita.

Inventoinnin tuloksena tuulivoimapuiston hankealueelta tavattiin 17 uutta kiinteää muinaisjäännöstä, joista 16 on historiallisen ajan tervahautoja. Kahteen tervahaudaksi tunnistettuun kohteeseen (kohteet 6.8. *Ahonkangas 2* ja 6.18. *Vanhanmajankangas*) kuuluu alakohteeksi merkitty tervapirtin pohja. Tervahautojen lisäksi alueelta löydettiin tunnistamaton kuoppajäännös (6.5. *Ahonkangas 1*), joka on myös kiinteä muinaisjäännös. Sähkönsiirtoreitin lähistöltä, noin 300 metriä keskiosasta mitattuna, löydettiin yksi tervahaudaksi todettu kiinteä muinaisjäännös (6.16. *Hoikkanokka*). Kohde ei sijoitu suunnitellun reitin vaikutusalueelle.

Tuulivoimapuiston hankealueelta löydettiin myös tunnistamaton kivilatomus (kohde 6.19. *Murtokangas 2*), jonka muinaisjäännösstatus on muu kohde. Muu kohde ei ole lain mukaan suojeltu muinaisjäännös.

Inventoinnin jälkeen Kivinevan suunnitellun tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin alueelta tunnetaan 18 kiinteää muinaisjäännöskohdetta, sekä yksi muu kohde.

Jaakko Ervasti, Jussi-Pekka Hiltunen ja Kalle Luoto

Oulussa 7.11.2023

Heilu Oy

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Mäntyniemi	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
2	Punikinneva	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
3	Niemiaho	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
4	Visurinräme	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
5	Ahonkangas 1	Siikalatva	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
6	Jyletaho	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
7	Koivumaankangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
8	Ahonkangas 2	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	tervahaudat, talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
9	Pitkäkangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
10	Lehtikangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
11	Ketunpesänkangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
12	Karkulehdonräme	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
13	Mustikkakangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
14	Murtokangas 1	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
15	Niemiahonkangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
16	Hoikkanokka	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
17	Volmuri	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000026509
18	Vanhanmajankangas	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	tervahaudat, talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
MUUT KOHTEET						
19	Murtokangas 2	Siikalatva	kivirakenteet	latomukset	ajoittamaton	uusi kohde

6. Kohteet (* uusi kohde)

Kiinteät muinaisjäännökset:

6.1. Mäntyniemi*

Nimi:	Mäntyniemi
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7130896 E 434492 Z 97
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

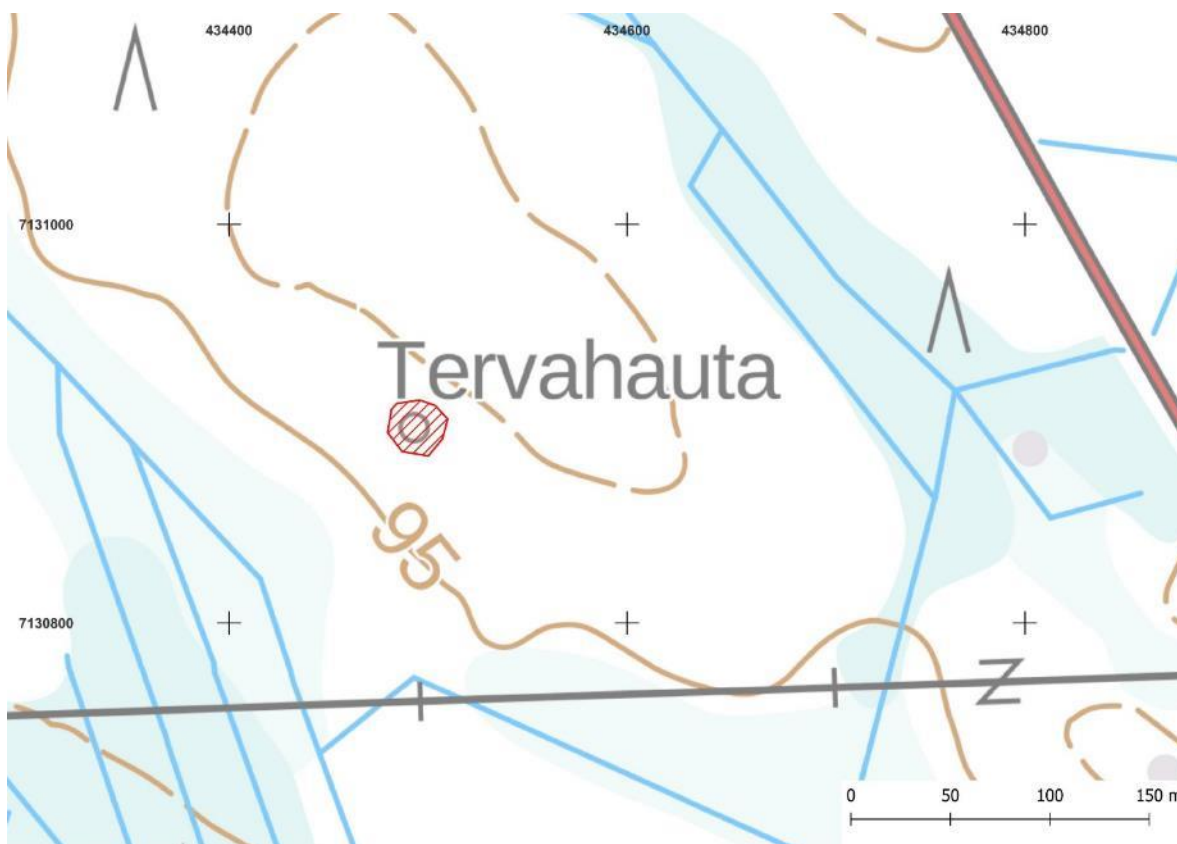
Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 350 metriä Mäntyniementieltä länteen. Tervahauta on pieni ja muodoltaan suppilomainen. Sen läpimitta on noin 8 metriä ja syvyys 1,5 metriä. Valli on matala ja leveydeltään noin 2,5 metriä. Halssiaukko osoittaa länteen.

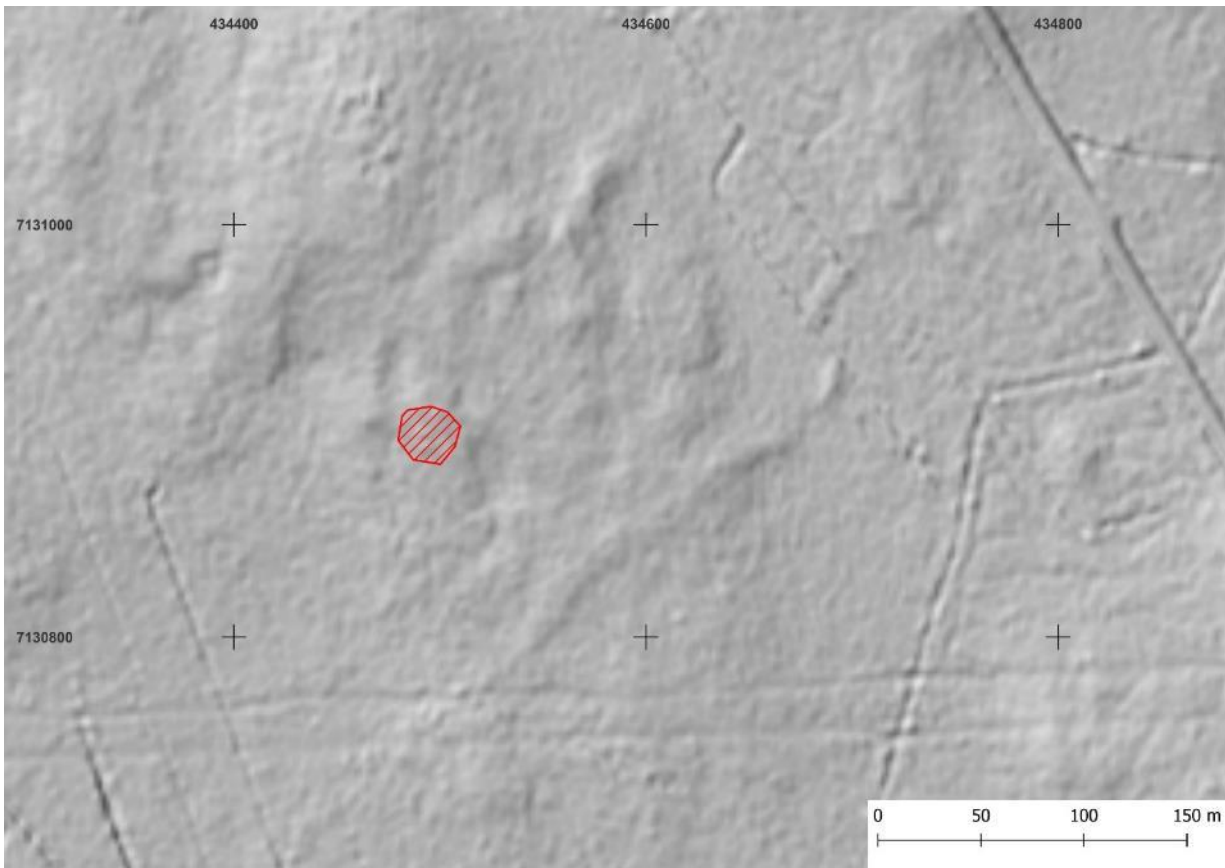
Tervahaudan ympäristö on aukeaa ja kohde erottuu maastossa hyvin. Vallin päällä kasvaa mäntyjä, keskiosassa pieni kuusi ja pihlaja. Noin 140 metriä tervahaudasta etelään kulkee sähkölinja. Tervahautaan tehtiin lapiolla koepisto, jossa havaittiin hiiltynyttä maakerrosta.

Kuva 8. Lappio on asetettu merkitsemään tervahaudan keskiosaa. Luoteeseen.

Kartta 11. Mäntyniemen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 12. Mäntyniemen kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.2. Punikinneva*

Nimi:	Punikinneva
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen

Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7130476 E 434949 Z 95
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointi 2023:

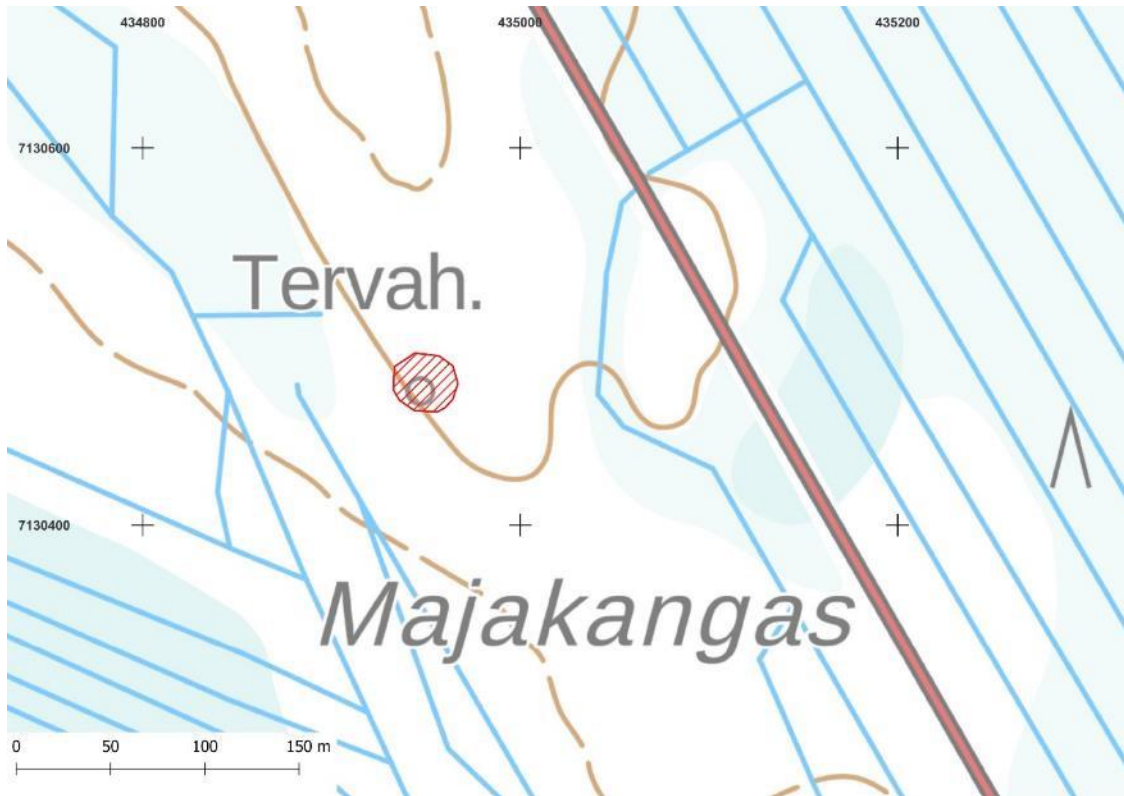
Tervahaudan halkaisija on noin 24 metriä vallien ulkoreunoilta mitattuna. Tervahaudan valli on noin 7,0 metriä leveä ja korkeus on noin 0,6 metriä maan pinnalta vallin yläreunaan mitattuna. Tervahaudan syvyys sen pohjalta vallin päälle mitattuna on noin 1,3 metriä. Tervahaudan halssi suuntautuu itään. Halssi on noin 10,0 metriä pitkä, tosin halssi muuttuu noin 5,0 metrin jälkeen ojamaiseksi kaivannoksi. Tervahaudan ympärille on tehty ojakaivanto, jonka syvyys on noin 0,3

metriä ja leveys noin 0,3 metriä. Tervahaudan pohjalle tehtiin kairaus, josta havaittiin tumma hiilensekainen maakerros.

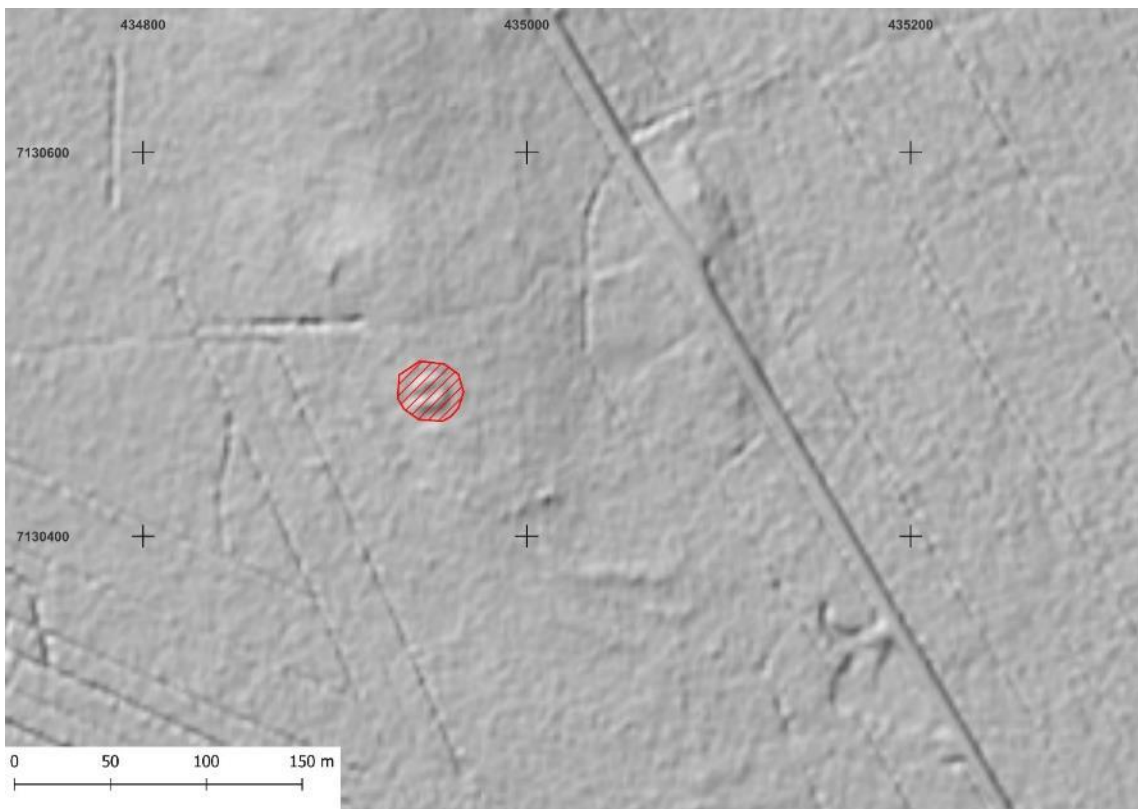
Tervahauta erottuu hyvin ympäristöstään, sillä tervahauta on merkitty kulttuurikannoilla. Alueella kasvaa harvennettua nuorta sekametsää. Useat metsäkoneen jättämät urat halkovat tervahaudan ympäristöä.

Kuva 9. Tervahauta vallin ulkopuolelta kuvattuna. Koilliseen.

Kartta 13. Punikinnevan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 14. Punikinnevan kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.3. Niemiaho*

Nimi:	Niemiaho
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7131294 E 436018 Z 96
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointi 2023:

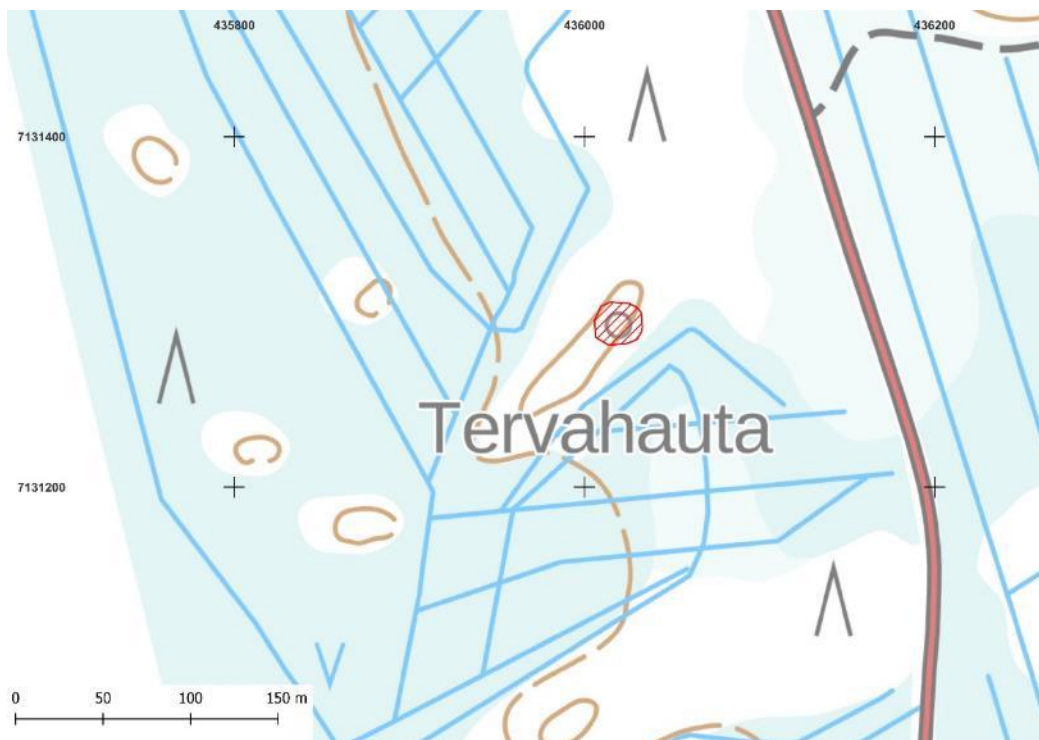
Maljamaisen tervahaudan halkaisija on noin 20,0 metriä vallien ulkoreunoilta mitattuna. Tervahaudan valli on noin 3–4 metriä leveä 2,0 metriä korkea alarinteeltä mitattuna. Tervahaudan syvyys sen pohjalta ylärinteeseen on noin 1,7 metriä. Tervahaudan halssi suuntautuu etelään. Halssi on noin 7,0 metriä pitkä. Tervahaudan ympärille on tehty ojakaivanto, jonka syvyys on noin 0,2 metriä ja leveys noin 0,3 metriä. Tervahaudan pohjalle tehtiin kairaus, josta havaittiin tumma hiilensekainen maakerros.

Tervahaudasta noin 3,0 metriä länteen sijaitsee rinteessä noin 4,0 metriä halkaisijaltaan oleva kaivanto, joka todennäköisesti on syntynyt maanoton yhteydessä.

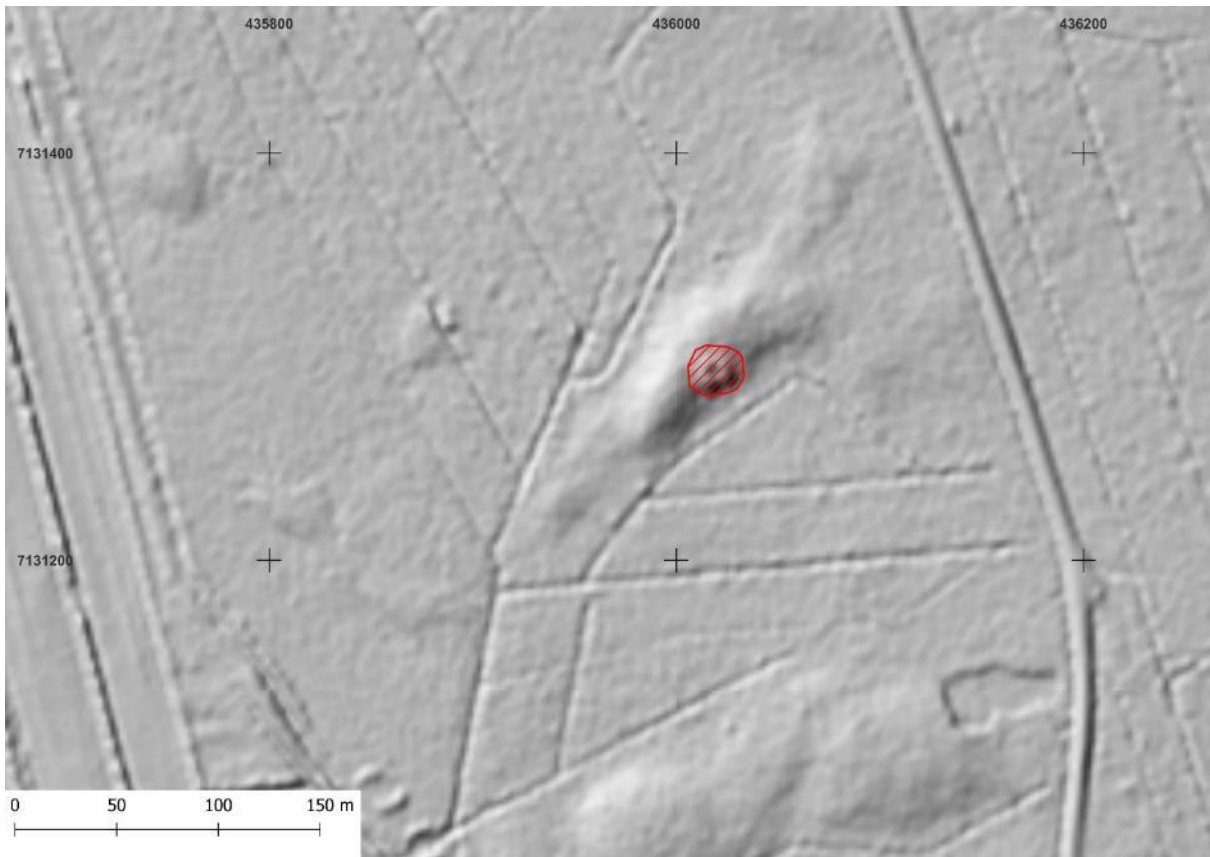
Metsätien ja tervahaudan välissä sijaitsee äestetty hakkuualue. Tervahauta erottuu hyvin ympäristöstään, sillä alue on merkitty osittain katkotuilla kulttuurikannoilla. Alueella ja tervahaudan päällä kasvaa harvaa ja melko nuorta mäntymetsää. Useat metsäkoneen jättämät urat halkovat tervahaudan ympäristöä.

Kuva 10. Maakaira asetettuna tervahaudan keskiosaan. Luoteeseen.

Kartta 15. Niemiahon kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 16. Niemiahon kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.4. Visurinräme*

Nimi:	Visurinräme
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7132478 E 437056 Z 105
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointi 2023:

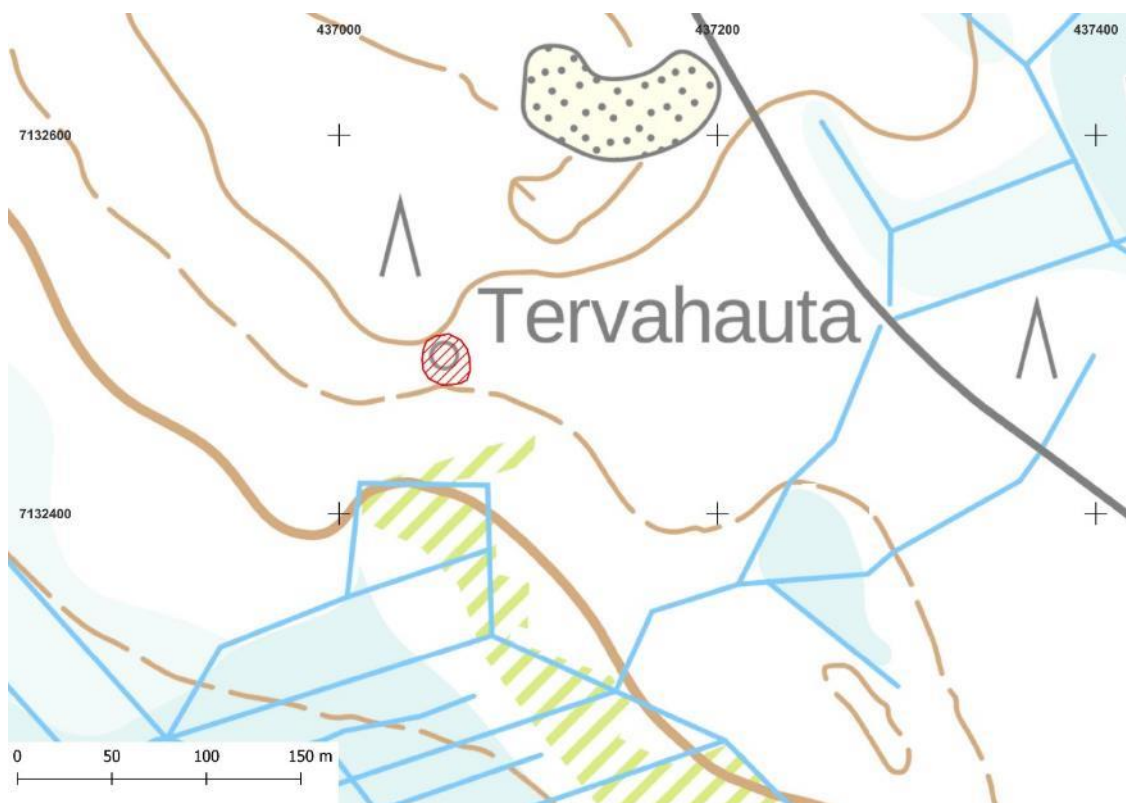
Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 24,0 metriä vallien ulkoreunoilta mitattuna. Tervahaudan valli on noin 8,0 metriä leveä ja korkeus on noin 0,6 metriä maan pinnalta vallin yläreunaan mitattuna. Tervahaudan syvyys sen pohjalta vallin päälle mitattuna on noin 2,0 metriä. Tervahaudan vallia on kaivettu halssin kohdalta noin 1,5 metrin matkalta noin 1,0 metrin syvyydesti. Kaivannon kohdalla on runsaasti hiiltä. Tervahaudan halssi suuntautuu lounaaseen. Halssin pituus on noin 8,0 metriä. Tervahaudan pohjalle tehtiin kairaus, josta havaittiin tumma hiilensekainen maakerros.

Tervahaudasta noin 4,0 metriä länteen rinteessä sijaitsee laajahko noin 4,0 metriä leveä kaivanto, joka todennäköisesti on syntynyt maanoton yhteydessä.

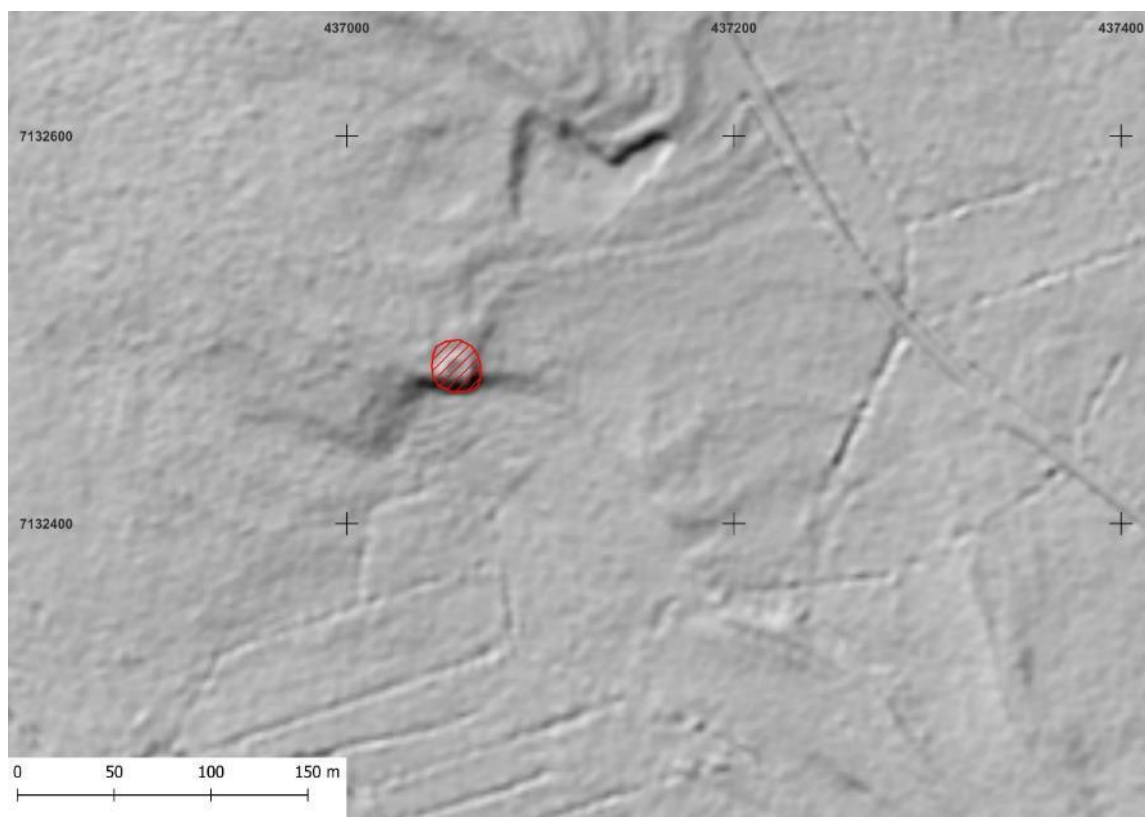
Tervahauta erottuu melko hyvin ympäristöstään, sillä alueella ja tervahaudan päällä kasvaa tukevaa sekametsää. Muuten alueella kasvaa nuorehkoa hoidettua sekametsää. Useat metsäkoneen jättämät urat halkovat tervahaudan ympäristöä.

Kuva 11. Visurinrämeen tervahauta on voimakkaasti metsittynyt. Lounaaseen.

Kartta 17. Visurinrämeen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 18. Visurinrämeen kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.5. Ahonkangas 1*

Nimi:	Ahonkangas 1
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7133811 E 437220 Z 100
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

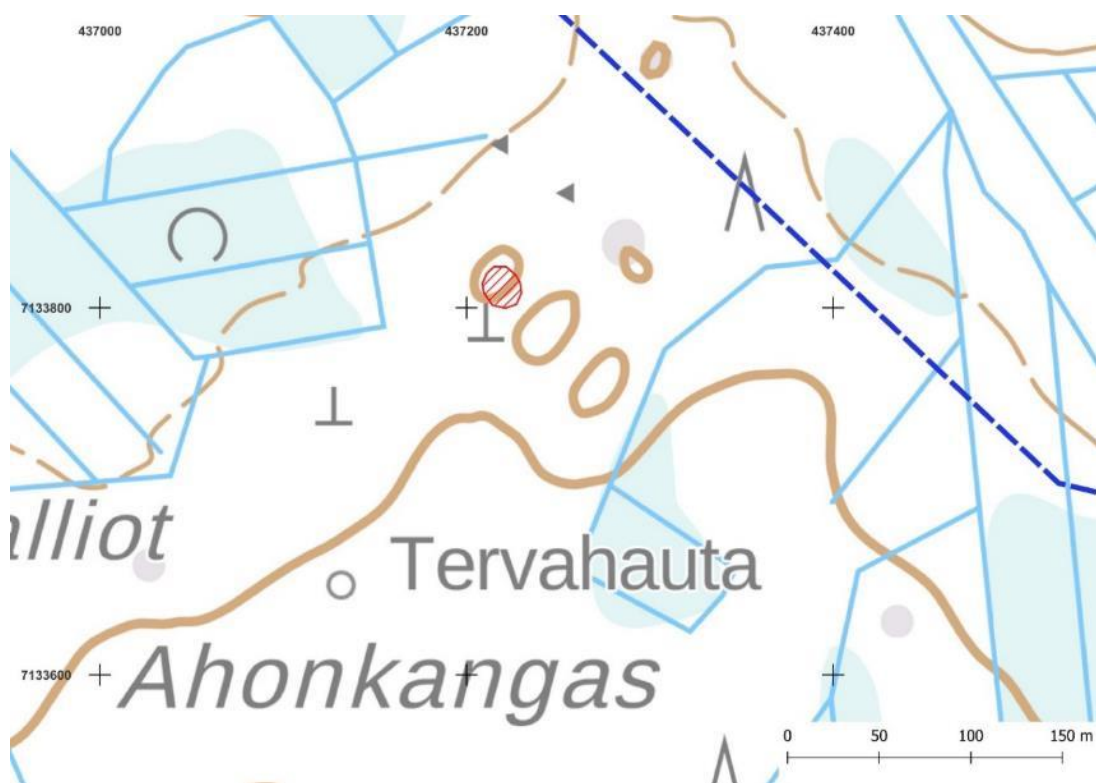
Inventointi 2023:

Pienen harjanteen päällä hiekkaisella mäntykankaalla havaittiin tunnistamaton kuoppajäännös. Kuoppa on muodoltaan kulmikas, jyrkkäreunainen ja syvä, mitoiltaan noin 4 x 4 metriä. Syvyydeltään kuoppa on noin 1,8 metriä. Keskiosan viereen tehtiin koekuoppa (n. 25 x 25 cm), josta havaittiin ohut huuhtouma (n. 5 cm), sekä sekoittuneempaa ruskeaa hiekkaa. Koekuopasta ei havaittu löytöjä. Ympäristössä on havaittavissa jonkin verran pienempiä tunnistamattomia painaumuksia, ei kuitenkaan selkeää useamman kuopan muodostelmaa.

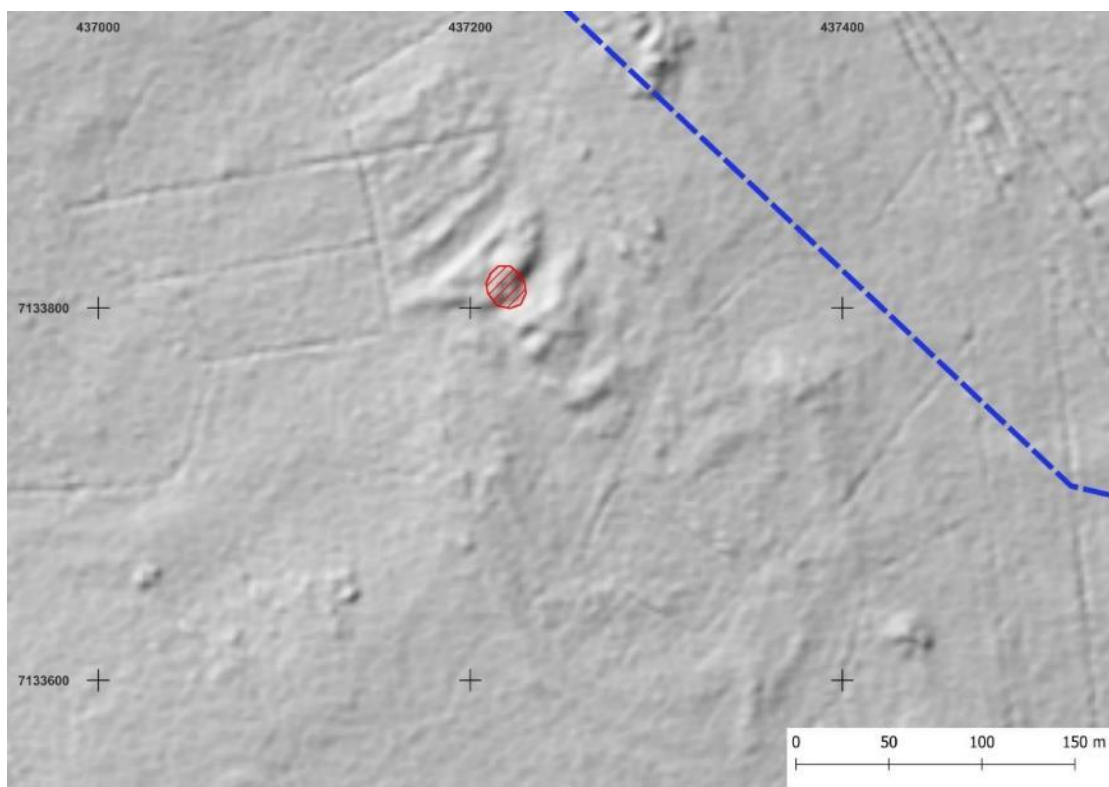
Inventoinnin perusteella kohde todettiin tunnistamattomaksi kuoppajäännökseksi. Kyseessä on mahdollisesti pyyntikuoppa, mutta varmuudella sitä ei pystytty tunnistamaan.

Kuva 12. Tunnistamaton kuoppajäännös pienen harjanteen päällä. Länteen

Kartta 19. Ahonkangas 1 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Tuulivoimapuiston alueen raja näkyy sinisellä katkoviivalla.

Kartta 20. Ahonkangas 1 kohde MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.6. Jyletaho*

Nimi:	Jyletaho
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7131109 E 437416 Z 97
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointi 2023:

Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 12 metriä vallien ulkoreunoilta mitattuna. Tervahaudan valli on noin 3 metriä leveä ja korkeus on noin 0,8 metriä maan pinnalta vallin yläreunaan mitattuna. Tervahaudan syvyys sen pohjalta vallin päälle mitattuna on noin 0,6–0,8 metriä. Tervahaudan halssi suuntautuu länteen. Halssi on noin 10,0 metriä pitkä, tosin halssi muuttuu noin 5,0 metrin jälkeen ojamaiseksi kaivannoksi. Tervahaudan ympärille on tehty pistemäinen ojakaivanto. Tervahaudan pohjalle tehtiin kairaus, josta havaittiin tumma hiilensekainen maakerros.

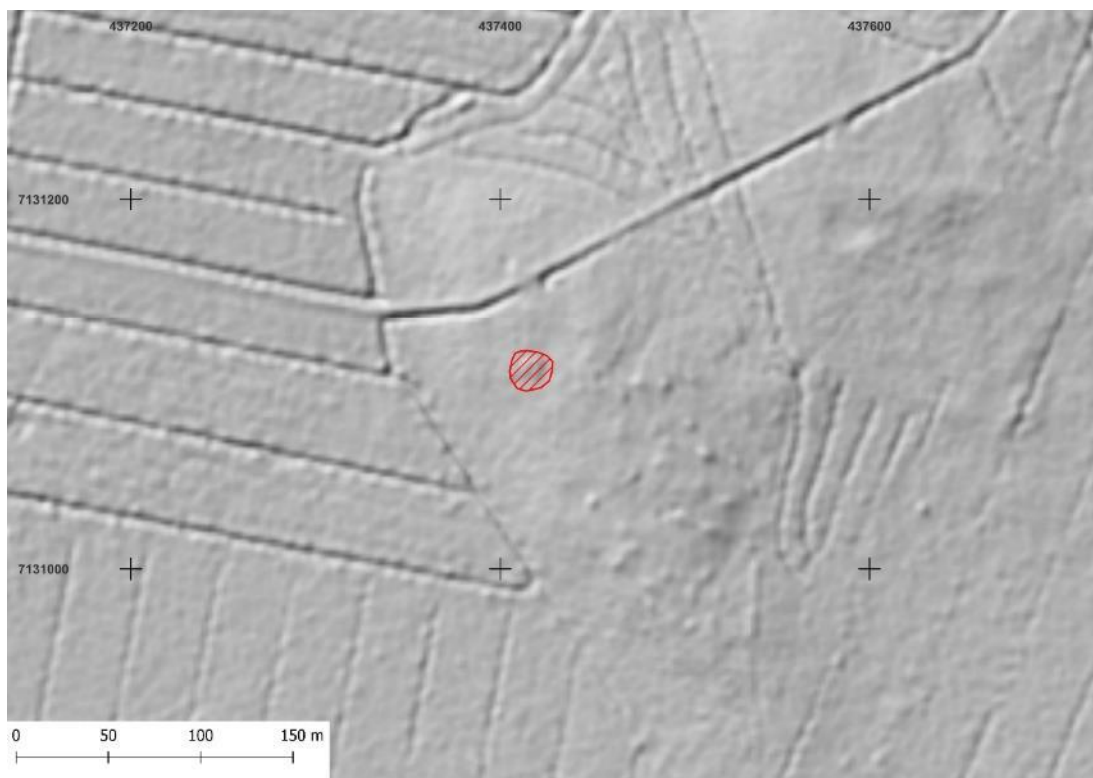
Tervahauta erottuu huonosti ympäristöstään, sillä alueella ja tervahaudan päällä kasvaa erikikäistä sekametsää. Lisäksi tervahaudan päälle on kaatunut suuri kuusi ja kelo, ja tervahaudan pohjalla kasvaa useita katajia.

Kuva 13. Jyletahon tervahauta vallin reunalta kuvattuna. Etelään.

Kartta 21. Jyletahn kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kartta 22. Jyletahn kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.7. Koivumaankangas*

Nimi:	Koivumaankangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7129421 E 437447 Z 100
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointi 2023:

Suppilon muotoinen tervahauta on rakennettu loivalle mäenrinteelle aukealla mäntymetsällä. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä ja syvyys yläreunalta mitattuna 1,7 metriä. Valli on jyrkäv, leveydeltään noin 4 metriä. Vallin ulkoreunalla erottuu katkoviivamaista kaivantoa, joka on tehty tervahaudan ympärille. Halssiaukko osoittaa alarinteeseen kohti etelää.

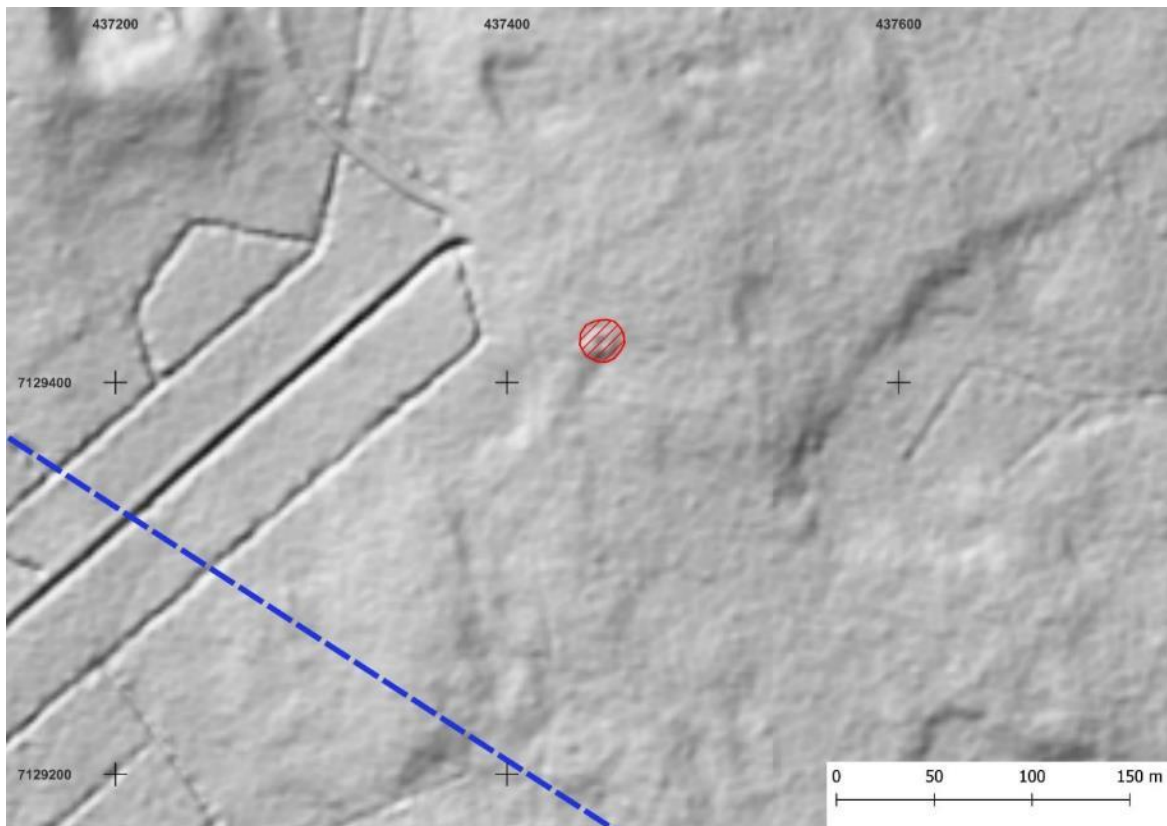
Kohde erottuu hyvin ympäristöstään. Vallin päällä kasvaa jokunen mänty ja tervahaudan keskiosassa katajaa. 10 metriä tervahaudan länsipuolella kulkee metsäautotie ja 5 metriä kohteen edustalla erottuu metsäkoneen jälki. Tervahaudan keskiosaan tehtiin koepisto, jossa erottui selkeästi hiiltä.

Kuva 14. Tervahaudan jyrkäv valli erottuu hyvin maastossa. Pohjoiseen.

Kartta 23. Koivumaankankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kartta 24. Koivumaankankaan kohde MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.8. Ahonkangas 2*

Nimi:	Ahonkangas 2
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat; asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7133577 E 437877 Z 102
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, tervahaudan pohja

Inventointi 2023:

Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 19 metriä vallien ulkoreunoilta mitattuna. Tervahaudan valli on noin 4,0 metriä leveä ja korkeus on ylärinteessä noin 1,6 metriä ja alarinteessä noin 2,5 metriä maan pinnalta vallin yläreunaan mitattuna. Tervahaudan syvyys sen pohjalta vallin päälle mitattuna on noin 1,6 metriä. Tervahaudan halssi suuntautuu pohjoiseen. Halssin pituus on noin 7 metriä. Tervahaudan pohjalle tehtiin kairaus, josta havaittiin tumma hiilensekainen maakerros. Tervahauta erottuu hyvin ympäristöstään, sillä tervahaudan päällä kasvaa vesakkoa. Muuten alueella kasvaa tukevaa hoidettua mäntymetsää.

Alakohde, tervapirtti

N 7133583 E 437864

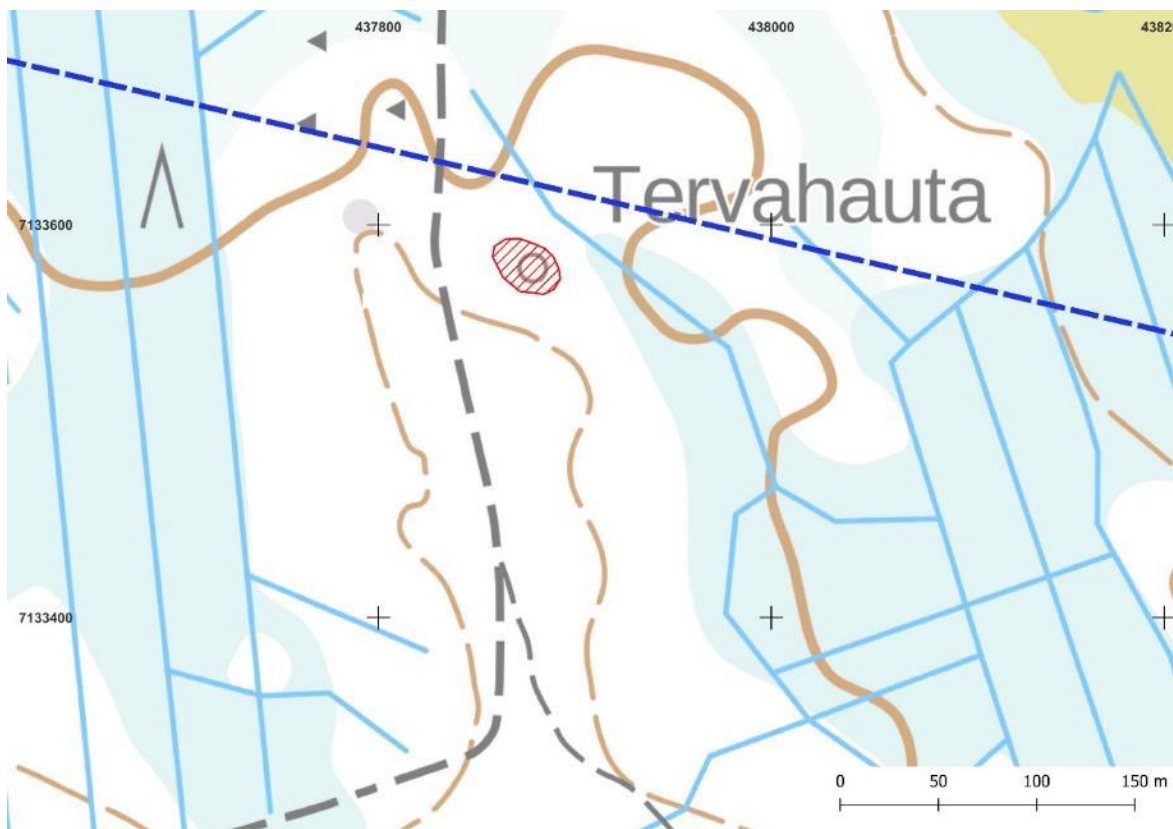
Tervahaudasta noin 8,0 metriä länteen on suorakaiteen muotoinen kaivanto, jonka koko on noin 2,0 x 4,5 metriä ja syvyys on ylärinteessä noin 0,8 metriä ja alarinteessä noin 0,3 metriä. Kaivannon pohjalla ja reunoilla on sammalen ja mullan alla muutamia kiviä. Kaivannon pohjalle ja reunoille tehtiin useita kairauksia, joista havaittiin turpeen alta huuhtoutumiskerros ja hiekkaa. Kaivanto todettiin tervapirtin pohjaksi, joka on tervahaudan alakohteena. Kaivannon pohjalla kasvaa nuorta vesakkoa.

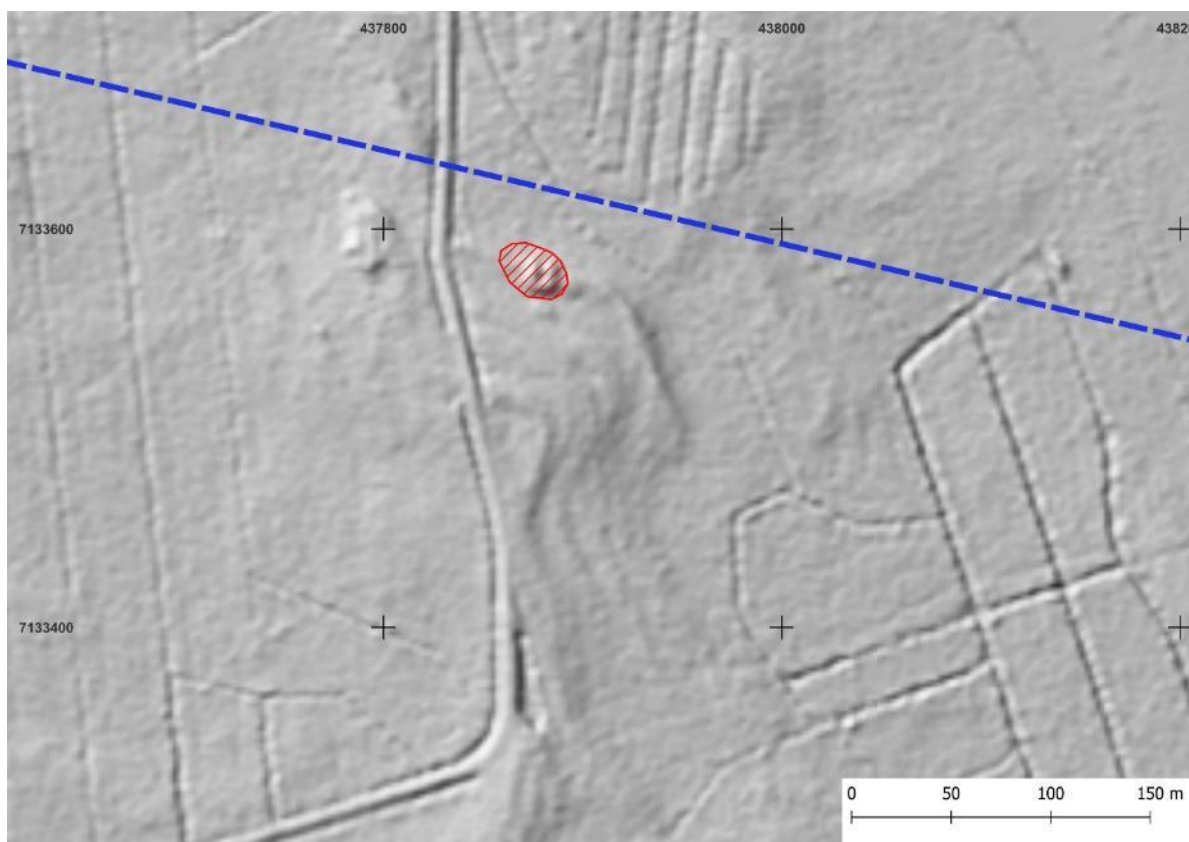
Kuva 15. Punainen maakaira osoittaa tervahaudan keskiosaa. Pohjoiseen.

Kuva 16. Tervapirtin pohja tervahaudan läheisyydessä. Itään.

Kartta 25. Ahonkangas 2 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kartta 26. Kohde esitetynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.9. Pitkäkangas*

Nimi:	Pitkäkangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7132419 E 438207 Z 105
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

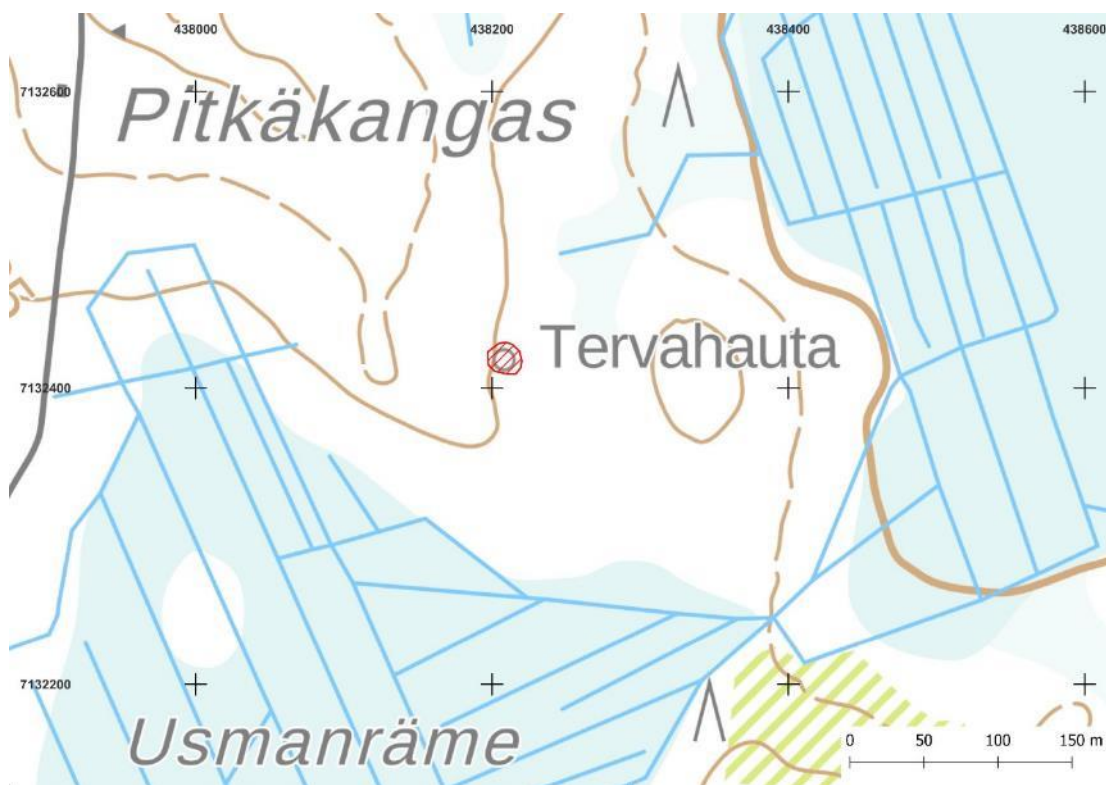
Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee hakkuuaukealla, jossa ympärille on kasvatettu hiljattain uutta mäntymetsää. Etäisyys metsäautotieltä on noin 300 metriä itään. Tervahauta erottuu hieman korkeamana kohtana muuten tasaisessa maastossa. Kohde on myös merkitty maastossa kulttuurikannoilla. Tervahaudan kohdalta on jätetty istuttamatta männyntaimia. Kohteen päällä kasvaa hieman nuorta koivua ja katajaa.

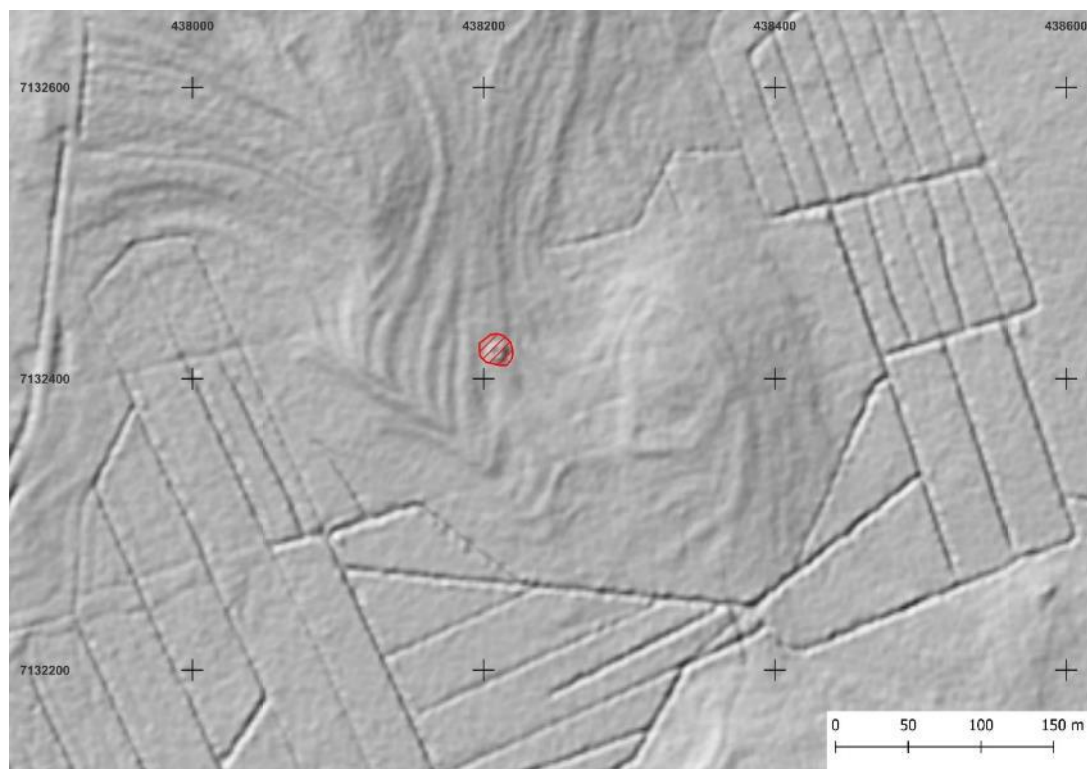
Tervahaudan läpimitta on noin 14 metriä ja syvyys 1,5 metriä. Valli on jyrkää, leveydeltään noin neljä metriä. Halssiauikko on pituudeltaan kuusi metriä ja osoittaa kohti itää. Tervahaudan keskiosa on tehty lapiolla koepisto, jossa havaittiin hiiltä ja nokea.

Kuva 17. Tervahauta erottuu maastossa hyvin sahattujen kulttuurikantojen ansioista. Luoteeseen.

Kartta 27. Pitkäkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on esitetty punaisella rasterilla.

Kartta 28. Kohde esitettyinä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.10. Lehtikangas*

Nimi:	Lehtikangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7131443 E 438554 Z 103
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

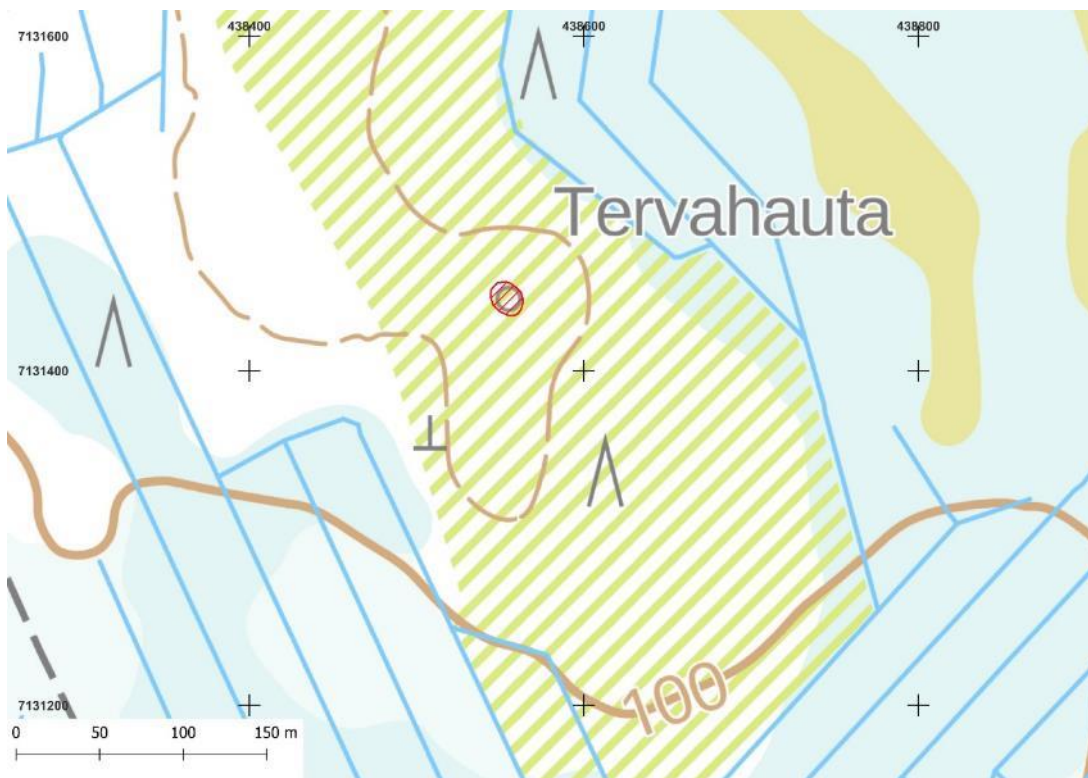
Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee hakkuuaukealla noin 425 metriä Lehtikankaantieltä kaakkoon. Kohde on merkitty peruskartalle, ja se on säilynyt hyvin, vaikka ympäristöä on muokattu. Halssissa näkyy kuitenkin pieniä vaurioitumisen merkkejä. Tervahaudan päällä kasvaa nuorta koivua, ympärille on istutettu vastikään männyntaimia.

Tervahauta on muodoltaan korkeareunainen ja suppilomainen. Kohteen halkaisija on noin 14 metriä ja syvyys 1,7 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Halssiaukko erottuu vaurioista huolimatta, ja se osoittaa luoteeseen. Halssia on näkyvillä noin 5 metriä. Tervahaudan keskiosaan tehtiin maakairalla koepisto, jossa erottui hiiltynyttä maakerrosta.

Kuva 18. Tervahauta erottuu hieman korkeampana kohtana tasaisella hakkuuaukealla. Etelään.

Kartta 29. Lehtikankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue erottuu punaisella rasterilla.

Kartta 30. Lehtikankaan kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.11. Ketunpesäkangas*

Nimi:	Ketunpesäkangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7130567 E 438918 Z 101
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

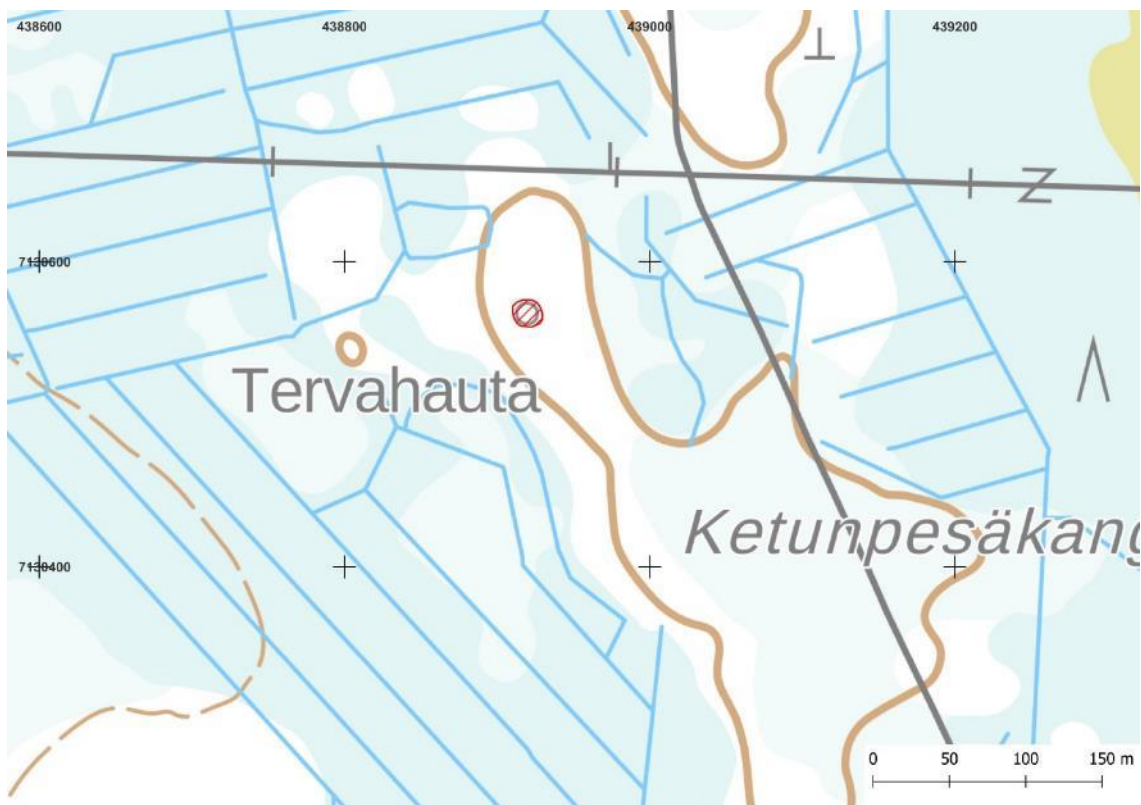
Inventointi 2023:

Pieni ja suppilomainen tervahauta sijaitsee tasaisella mäntykankaalla noin 130 metriä metsäautotieltä länteen. Haudan läpimitta on noin 12 metriä ja syvyys 1,7 metriä. Valli on säilynyt selkeäpiirteisenä ja on leveydeltään kolme metriä. Halssiaukko osoittaa länteen.

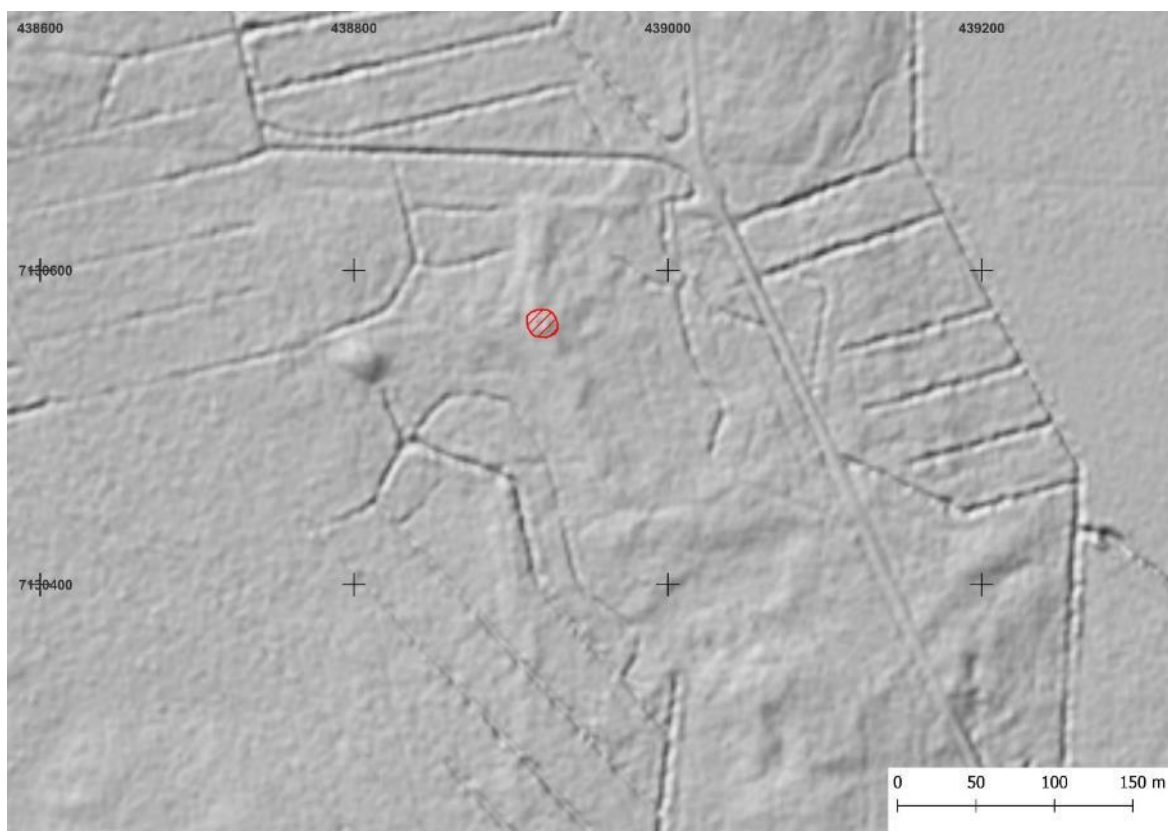
Kohde erottuu hyvin harvaan kasvavalla ja kuivalla kankaalla. Vallin päällä kasvaa muutamia mäntyjä, sekä pieni katajapensas. Tervahaudan länsipuolella lähimaastossa erottuu metsäkoneen jälkeä, mutta siitä huolimatta kohde on hyvin säilynyt. Keskiosaan tehtiin lapiolla koepisto, jossa erottui hiiltynyt maakerros.

Kuva 19. Tervahaudan korkea valli erottuu hyvin tasaisella kankaalla. Etelään.

Kartta 31. Ketunpesänkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla..

Kartta 32. Ketunpesänkankaan kohde esitettyä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.12. Karkulehdonräme*

Nimi:	Karkulehdonräme
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7129410 E 439790 Z 101
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

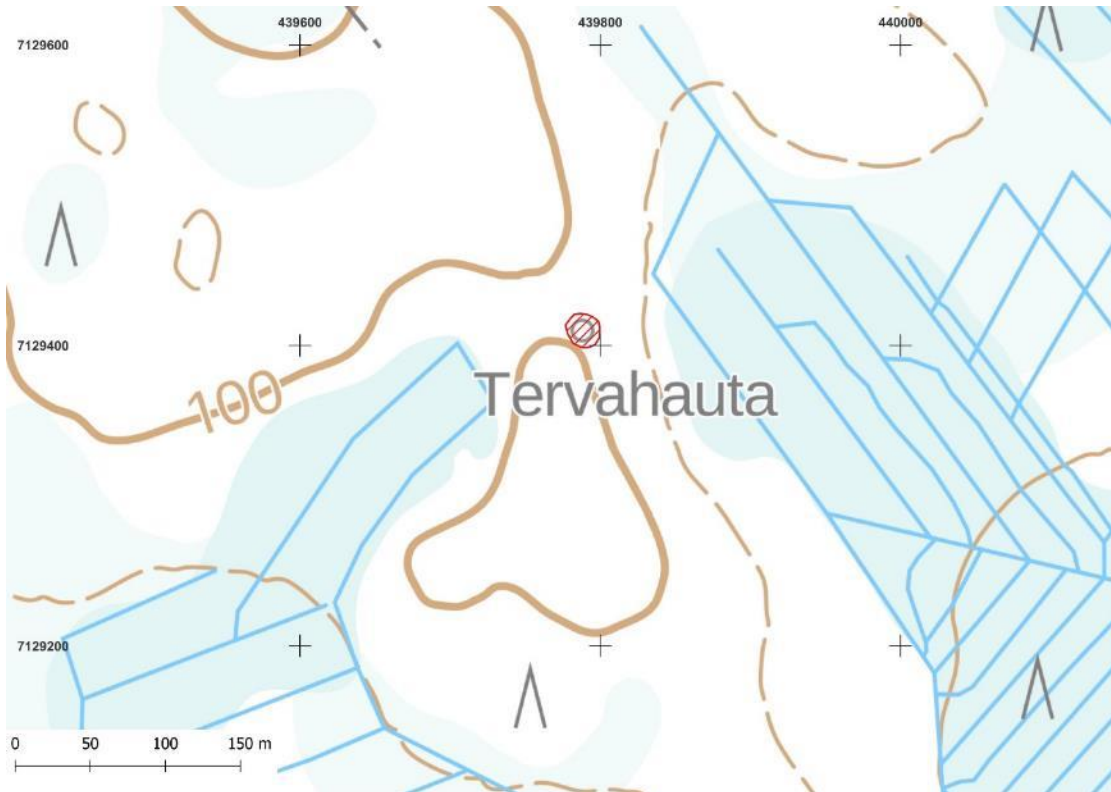
Inventointi 2023:

Suppilomaisen tervahaudan halkaisija on noin 18,0 metriä vallien ulkoreunoilta mitattuna. Tervahaudan valli on noin 3,0 metriä leveä ja korkeus on noin 1,2 metriä maan pinnalta vallin yläreunaan mitattuna. Tervahaudan syvyys sen pohjalta vallin päälle mitattuna on noin 1,5 metriä. Tervahaudan halssi suuntautuu itään. Halssi on noin 7,0 metriä pitkä. Tervahaudan pohjalle tehtiin kairaus, josta havaittiin tumma hiilensekainen maakerros.

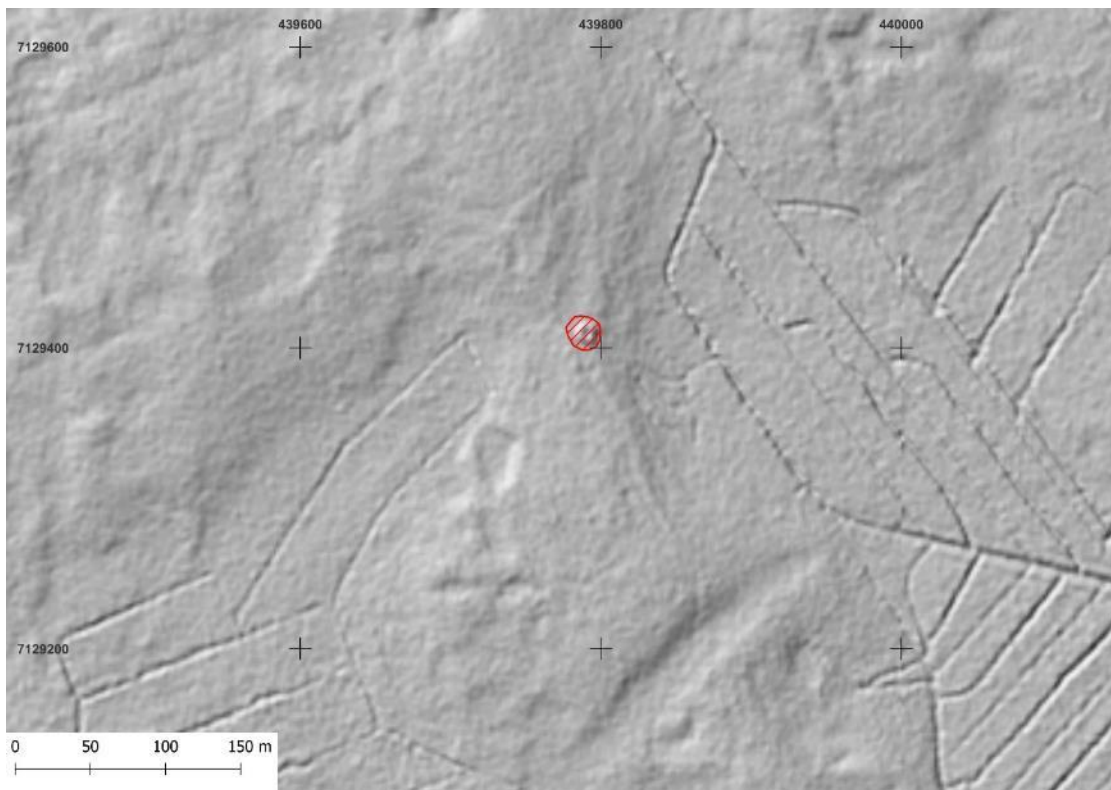
Tervahauta erottuu hyvin ympäristöstään, sillä ympäröivällä alueella on tehty metsän harvennusta. Tervahaudan päällä kasvaa nuorehkoa sekametsää, taimikkoa ja katajaa. Aivan tervahaudan etelävallin ohitse kulkee metsäkoneen jättämä ura.

Kuva 20. Maakaira on asetettu tervahaudan keskiosaan. Itään.

Kartta 33. Karkulehdonrämeeen kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 34. Karkulehdonrämeeen kohde esitettyä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.13. Mustikkakangas*

Nimi:	Mustikkakangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7131780 E 440318 Z 96
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

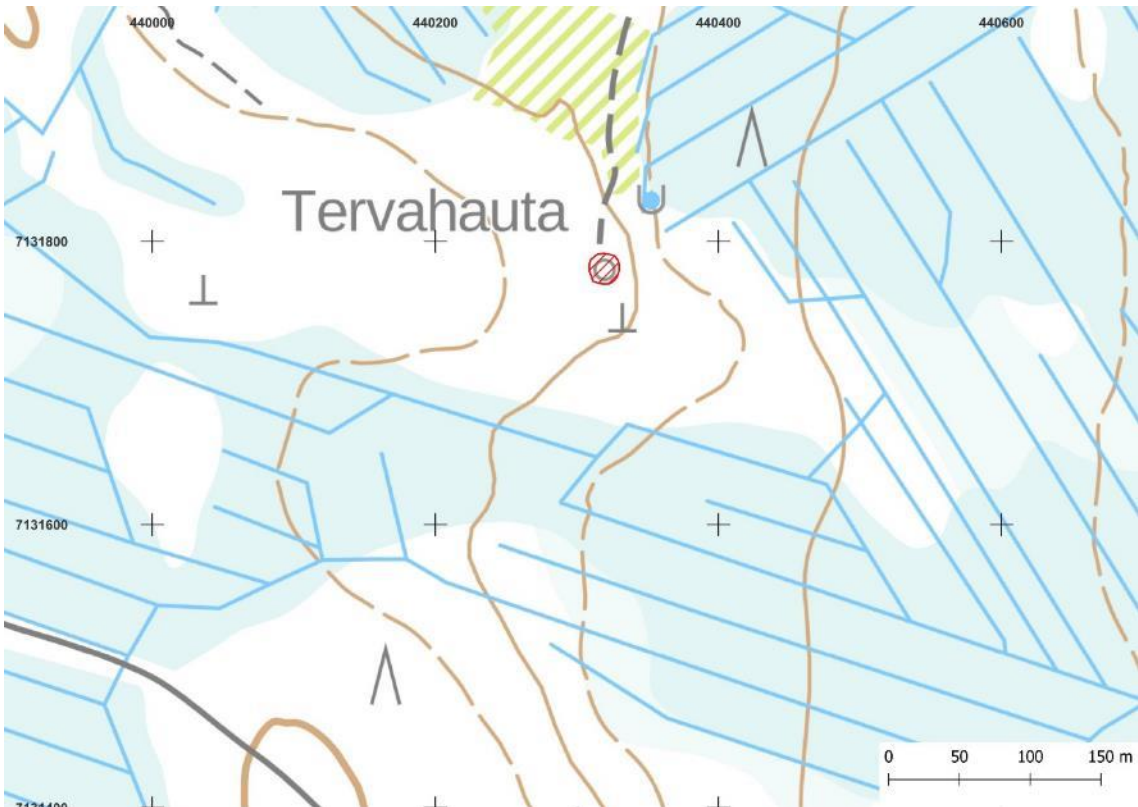
Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 260 metriä Lehtikankaantien eteläpuolella. Kohteen vierestä kulkee metsäkoneen tekemä polku ja pohjoispuolella sijaitsee hakkuuaukea. Tervahaudan itäpuolella kasvaa tiheästi istutettua mäntymetsää. Alue on yleispiirteiltään tasaista.

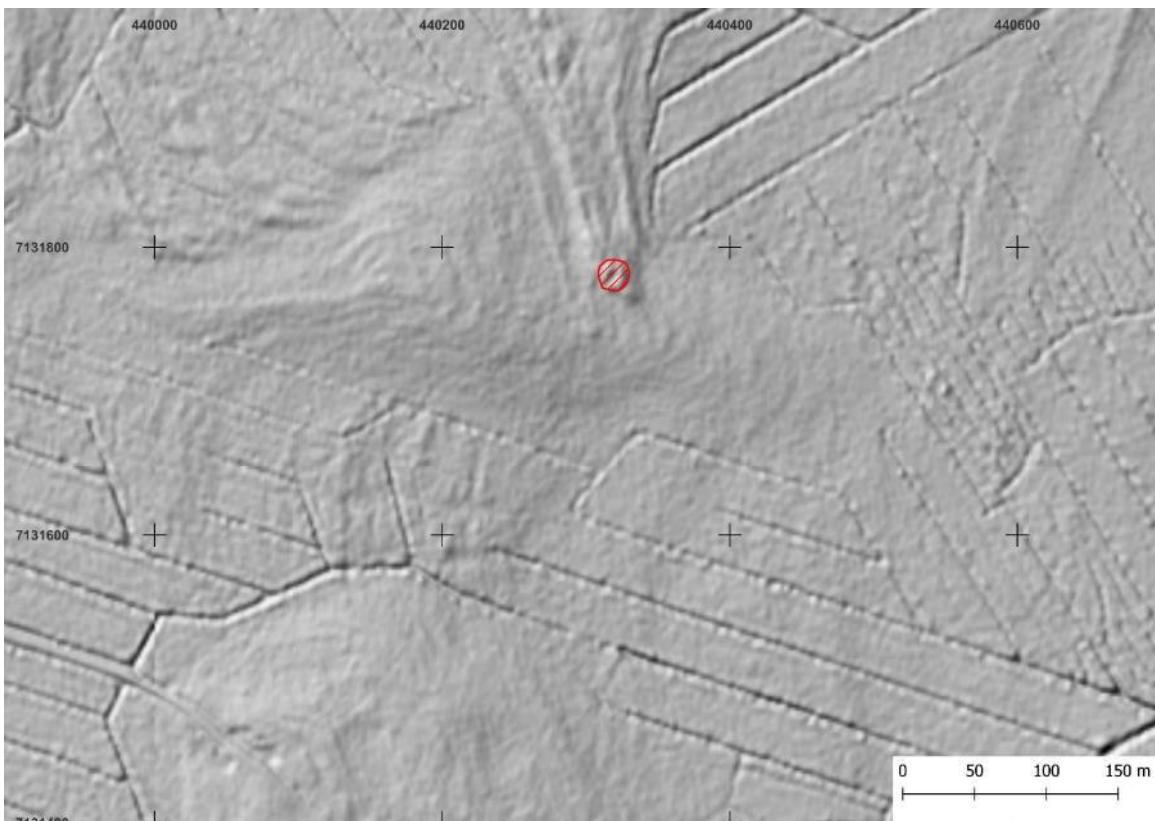
Tervahauta on muodoltaan syvä ja suppilomainen. Sen läpimitta on noin 18 metriä ja syvyys kaksi metriä. Valli on matala, mutta jyrkät, leveydeltään noin 4–5 metriä. Halssiaukko osoittaa lounaaseen. Vallin päällä kasvaa isohkoja mäntyjä, sekä koivua ja katajaa. Vallin ulkopuolella näkyi modernia roskaa, kuten lastulevyä ja lattiamattoja. Tervahaudan keskiosaan tehtiin maakairalla koepisto, jossa erottui runsaasti hiiltynyttä maakerrosta.

Kuva 21. Mustikkakankaan tervahauta vallin ulkoreunalta kuvattuna. Itään.

Kartta 35. Mustikkakankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 36. Mustikkakankaan kohdeesitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.14. Murtokangas 1*

Nimi:	Murtokangas 1
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7128901 E 440472 Z 94
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

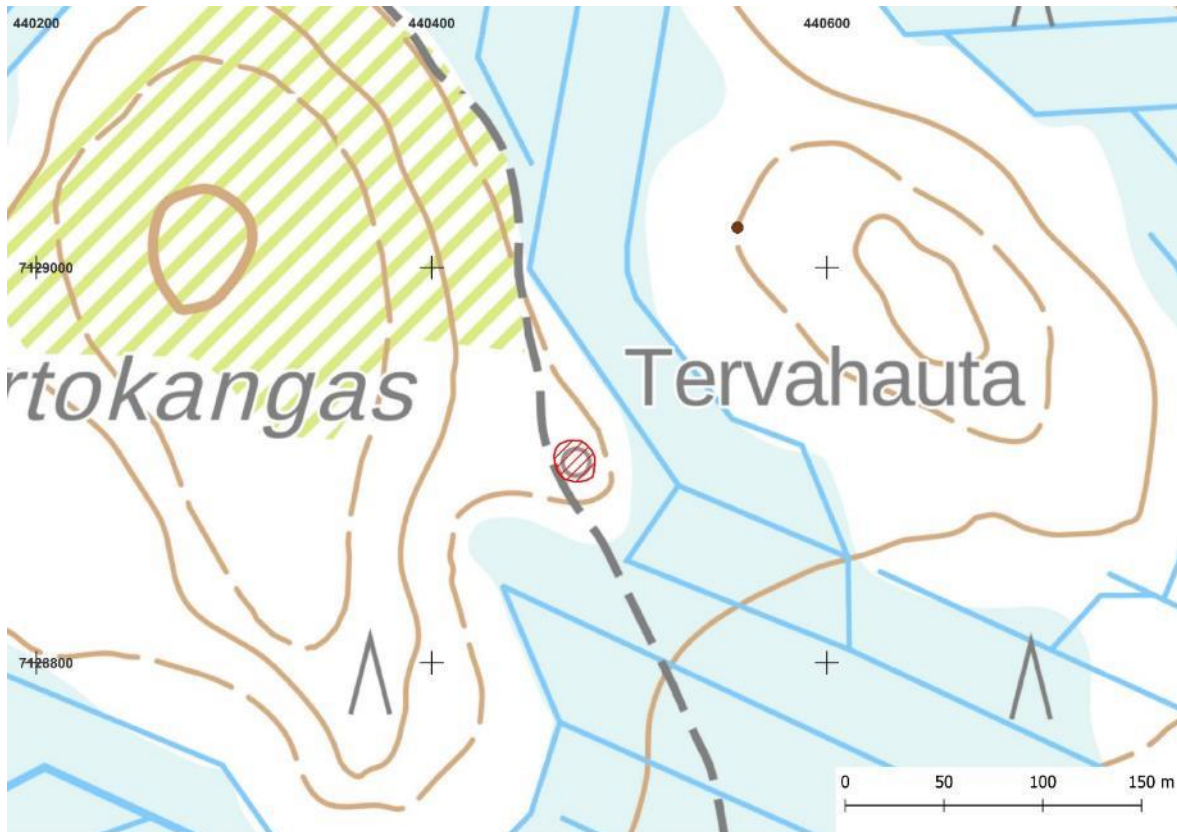
Inventointi 2023:

Tervahaudan läpimitta on noin 18 metriä ja syvyys yläreunalta mitattuna 1,9 metriä. Tervahaudan reunoilla erottuu tuplavalli, joka on yhteensä noin neljä metriä leveä. Halssiaukon pituus on noin seitsemän metriä ja suunta lounaaseen. Kohde on metsittynyt vahvasti, ja etenkin sen keskiosassa kasvaa runsaasti nuorta koivua, kuusta ja haapaa.

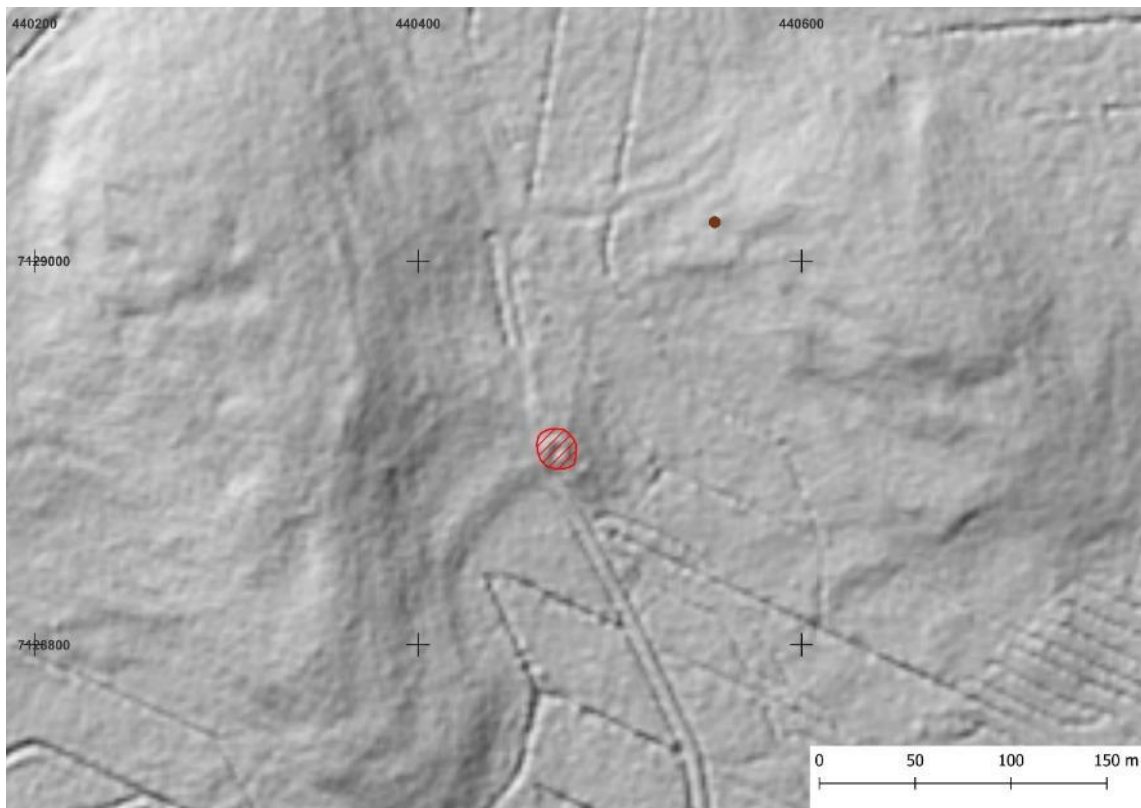
Tervahauta sijaitsee metsäkankaalla noin 10 metriä vierestä kulkevan metsätien itäpuolella. Noin 80 metriä tervahaudasta koilliseen sijaitsee hakkuuaukea, itäpuolella ojitettua aluetta. Maasto on tasaista, mutta tervahauta on rakennettu hieman ympäristöään korkeammalle kohdalle. Tervahaudan keskiosaan tehtiin lapiolla koepisto, josta erottui hiiltynyttä maakerrosta.

Kuva 22. Murtokankaan tervahauta on voimakkaasti kasvillisuuden peitossa. Lapio osoittaa tervahaudan keskiosaa. Itään.

Kartta 37. Murtokangas 1 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Kivilatomus Murtokangas 2 (kohde 6.19.) on merkittynä ruskealla.

Kartta 38. Kohteet Murtokangas 1 ja Murtokangas 2 esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.15. Niemiahonkangas *

Nimi:	Niemiahonkangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7128728 E 441464 Z 85
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Inventointi 2023:

Tervahauta on kooltaan pienehkö, läpimitaltaan noin 10 metriä ja syvyydeltään 1,7 metriä. Valli erottuu selkeästi ja on leveydeltään noin 2,5 metriä. Halssi on pituudeltaan 5 metriä ja laskee alarinteeseen lounasta kohti. Tervahauta on metsittynyt voimakkaasti, ja sen päällä kasvaa erityisesti nuorta koivua, mäntyä ja haapaa. Vallilla kasvaa myös muutamia jyrkempiä mäntyjä. Tervahaudan keskiosasta otettiin maakairanäyte, jossa erottui selkeästi hiiltynyttä maata.

Tervahaudan ympäristö on tasaista sekametsää. Viisi metriä kohteen itäpuolella kulkee pieni metsätie. Länsipuoli on ojitettua.

Kuva 23. Tervahauta vallin päältä kuvattuna. Punainen maakaira osoittaa keskiosaa. Lounaaseen.

Kartta 39. Niemiahonkankaan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 40. Niemiahon kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.16. Hoikkanokka*

Nimi:	Hoikkanokka
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7130622 E 442213 Z 85
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

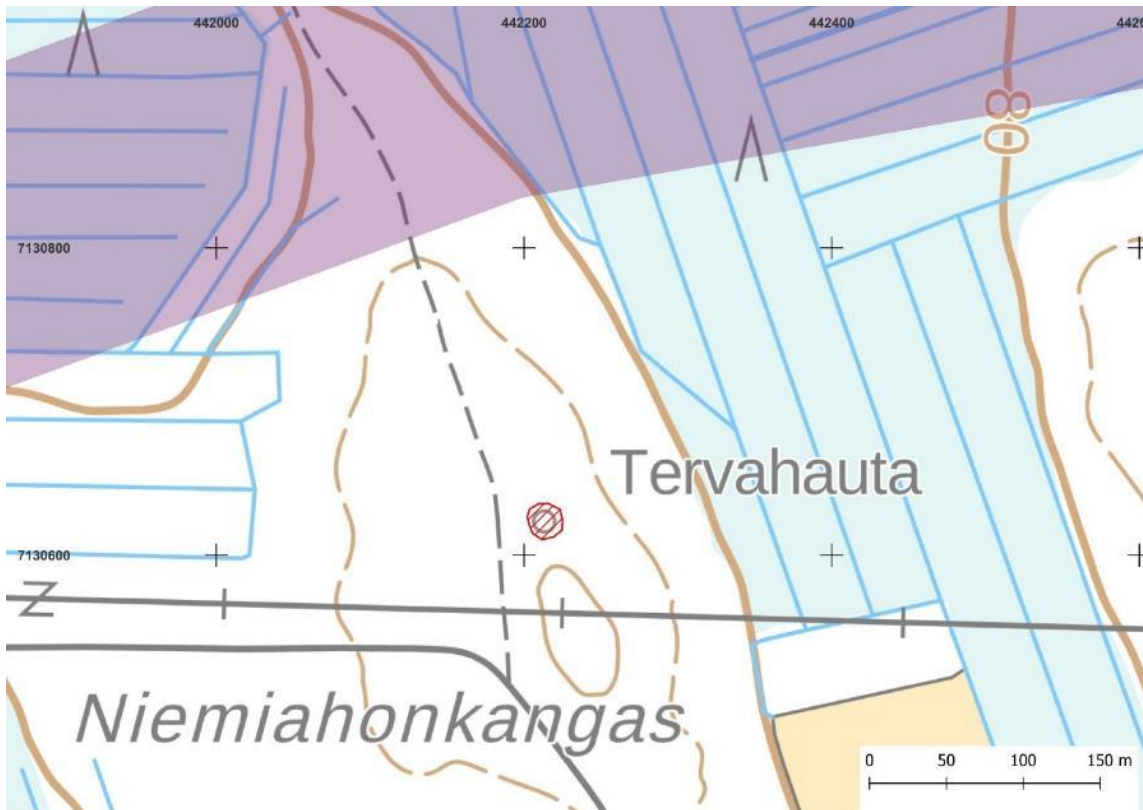
Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 100 metriä Kissakankaantieltä pohjoiskoilliseen tiheästi kasvavalla metsäkankaalla. Muodoltaan tervahauta on jyrkkäreunainen ja syvä. Sen halkaisija on noin 16 metriä ja vallin leveys 3 metriä. Halssi laskee koilliseen ja erottuu pitkänä ojamaisena kaivantona. Pohjalla on paikoin tervahaudan rakentamisessa käytettyä kiveystä näkyvillä. Pohjalla kasvaa myös useita kuusia.

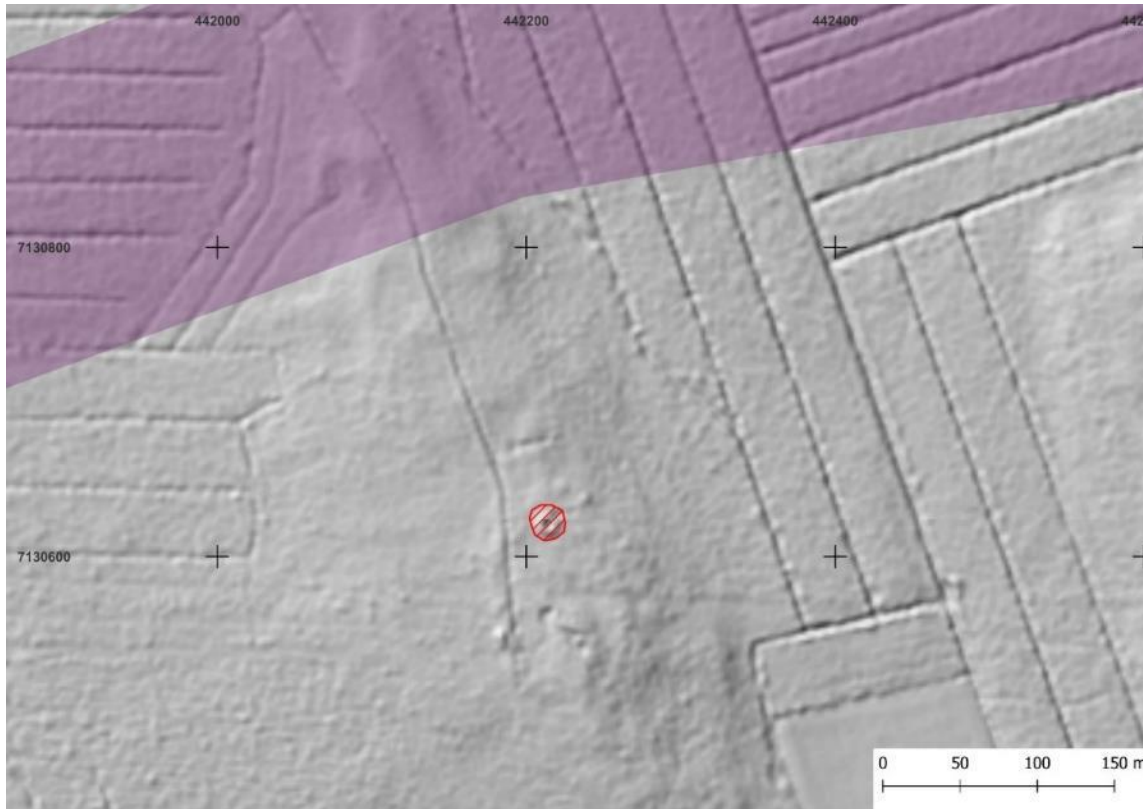
Tervahaudan ympäristö koostuu tiheästä sekametsästä, sekä nuoresta istutusmetsästä. Vanha voimajohtolinja sijaitsee 60 metriä kohteen eteläpuolella. Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui runsas hiilensekainen maakerros.

Kuva 24. Maakaira osoittaa tervahaudan keskiosaa. Pohjoiseen.

Kartta 41. Hoikkanokan kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti näkyy kuvassa violetilla.

Kartta 42. Kohde esitettyä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.17. Volmuri

Nimi:	Volmuri
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	1000026509
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7130663 E 444616 Z 82
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Pulkkilan Ojasentakasentien ja valtatie 4 risteyksestä noin 150 metriä länsiluoteeseen mänty- ja kuusimetsässä. Kohteen länsipuolella on hakkuuaukea.

Tervahaudan halkaisija on noin 10 metriä, ei näkyvää halssia.

Inventointi 2023:

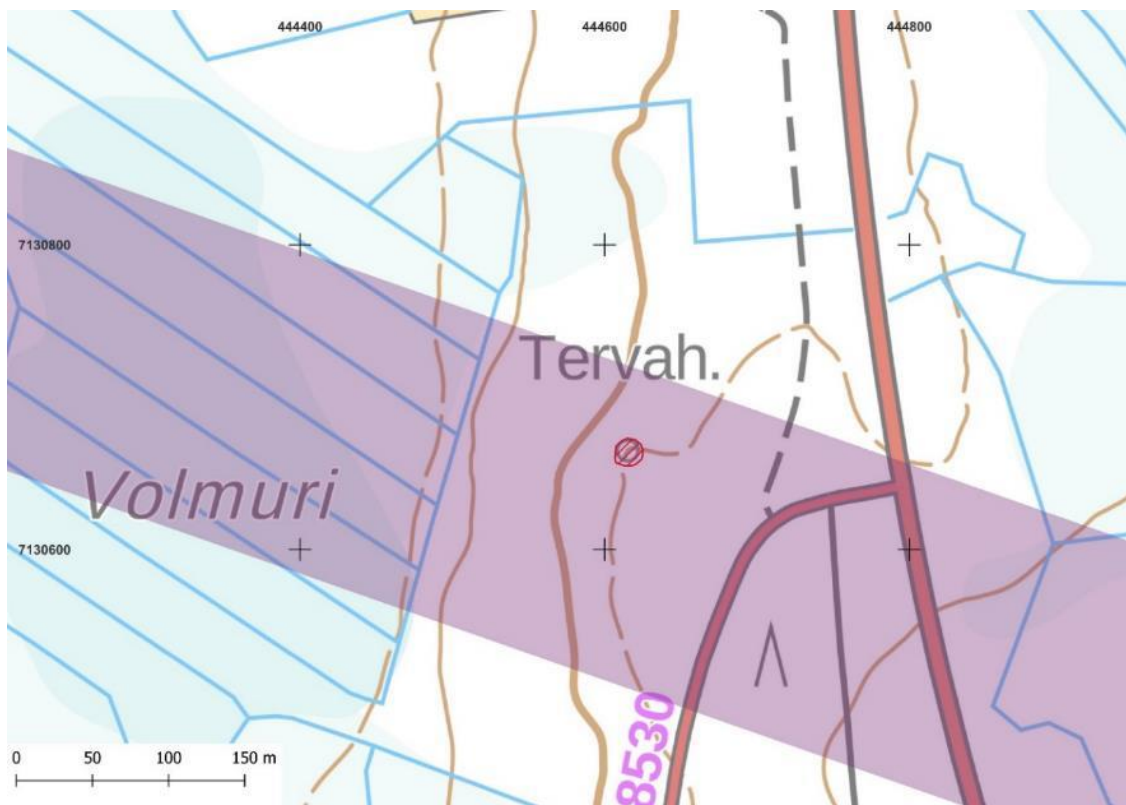
Kohde tarkastettiin ja sen todettiin olevan kuvausta vastaavassa kunnossa. Kohteen ympäristössä näkyy paljon maanmuokkauksen jälkiä, ja tervahauta on merkitty maastossa kulttuurikannoilla ja lippunauhalla. Tervahaudan itä- ja länsipuolella näkyy metsäkoneen kulkujälki.

Tervahaudan syvyydeksi mitattiin 1,7 metriä ja vallin paksuudeksi 2–3 metriä. Halssikaivanto paikannettiin tervahaudan luoteisosaan. Kohteelle tehtiin myös aluerajaus tarkastuksen jälkeen.

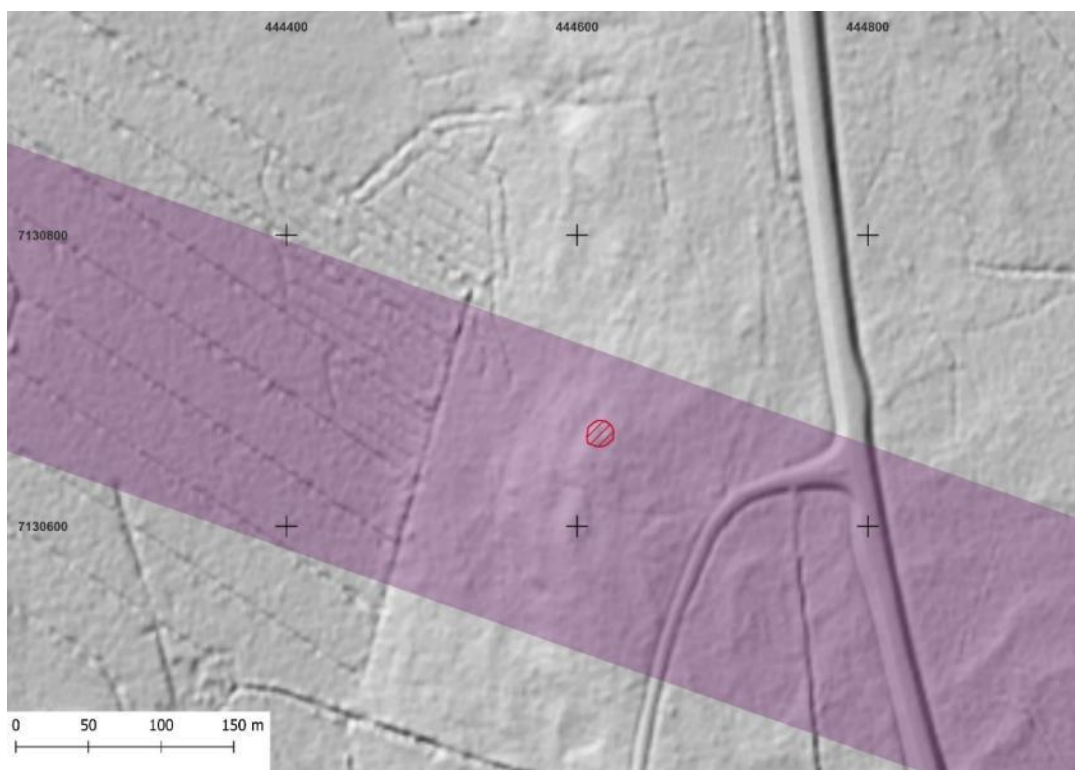

Kuva 25. Volmurin tervahauta. Maakaira on asetettu tervahaudan keskiosaan. Kaakkoon

.

Kartta 43. Volmurin kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti näkyy kartassa violetilla.

Kartta 44. Volmurin kohde esitettynä MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

6.18. Vanhanmajankangas *

Nimi:	Vanhanmajankangas
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat; asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7129724 E 440981 Z 89
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, tervahaudan keskiosa

Inventointi 2023:

Pieni umpeenkasvanut tervahauta sijaitsee harvennetulla mäntykankaalla noin 175 metriä lähimmältä metsäautotieltä itään. Lusikkaperän puolelta peltotieltä etäisyyttä tervahaudalle on noin 450 metriä luoteeseen. Tervahaudan halkaisija on noin 10 metriä ja syvyys 1,2 metriä. Vallin leveys on 2,5 metriä ja korkeus noin metrin. Tervahaudan muoto on kumparemainen: korkean ja paksun vallin keskellä sijaitsee matala pohja. Halssi osoittaa kohti lounasta. Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista hiekkaa.

Alakohde, tervapirtti

N 7129741 E 440963

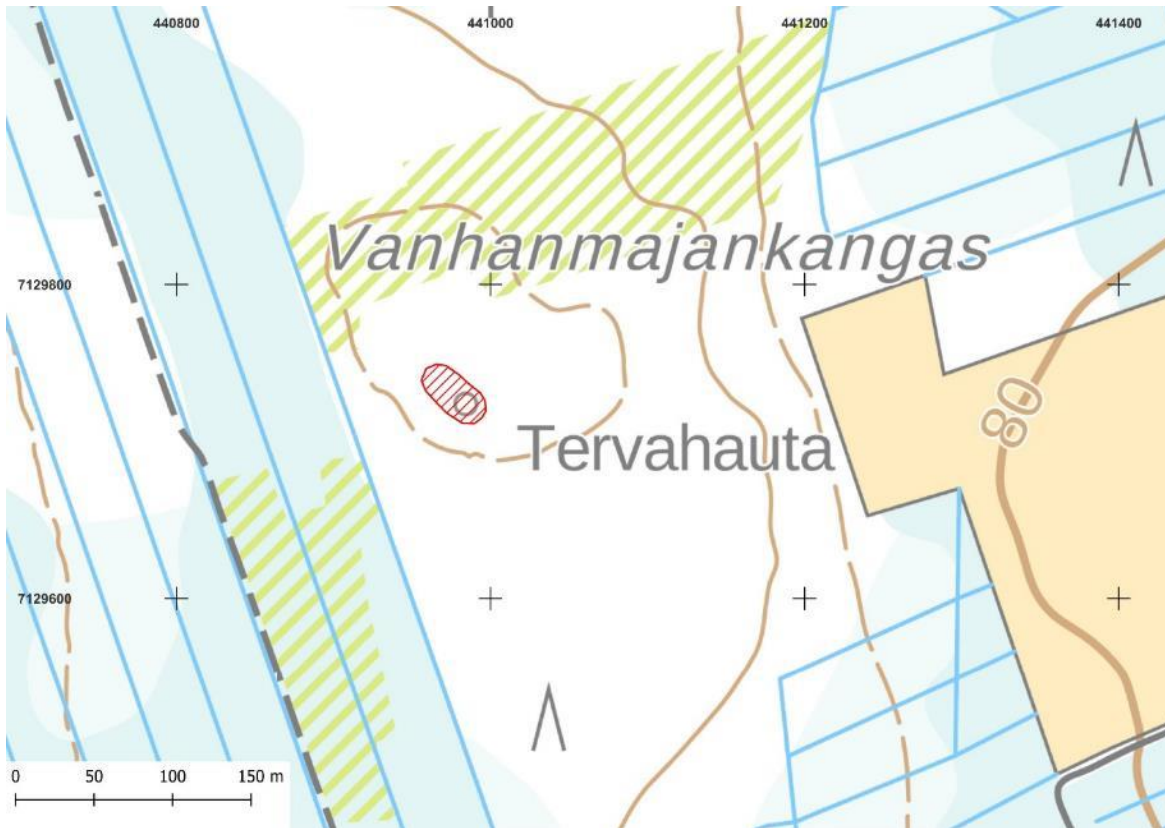
Noin 25 metriä tervahaudan keskiosasta luoteeseen sijaitsee suorakaiteen mallinen painanne, joka on mahdollinen tervapirtin pohja (alakohde). Painanteen mitat ovat noin 3 x 4 metriä ja syvyys 0,9 metriä. Painanteen ympärillä erottuu ohuelti vallia, jonka leveys on noin 0,5 metriä. Painanne on sammaloitunut, mutta itäreunassa erottuu hieman kivijalassa käytettyä kiveystä.

Kuva 26. Vanhanmajan tervahaudan dokumentointia. Ympäristö on aukeaa, mutta tervahautu erittäin metsittynyt. Itään.

Kuva 27. Mahdollinen tervapirtin pohja sijaitsee noin 25 metriä tervahaudalta luoteeseen. Pohjoiseen.

Kartta 45. Kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 46. Tervahauta erottuu ympäristöstään MML:n korkeusmallilla (rinnevarjoste).

Muu kohde:

6.19. Murtokangas 2 *

Nimi:	Murtokangas 2
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Laji:	muu kohde
Tyyppi:	kivirakenteet, latomukset
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	–
Koordinaatit:	N 7129019 E 440554 Z 94
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

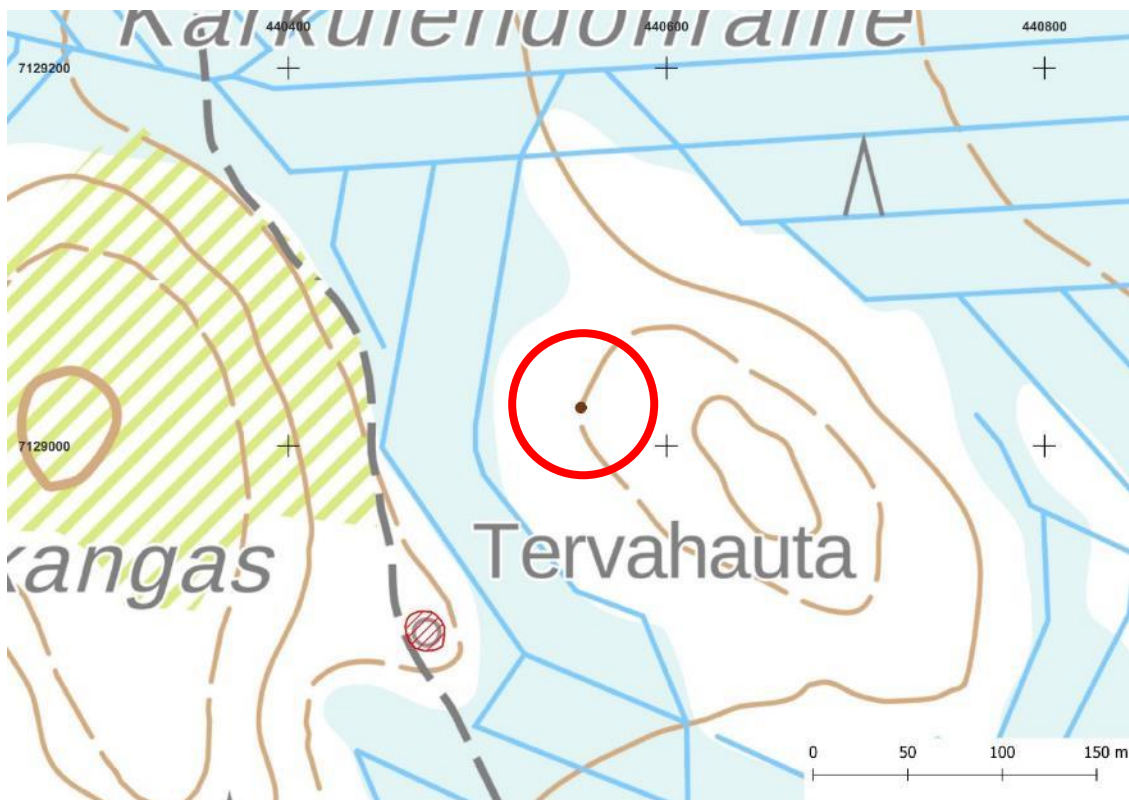
Inventointi 2023:

Tasaisella ja harvalla mäntykankaalla sijaistaa neliskulmainen kivilatomus, joka on mitoiltaan noin 50 x 50 cm. Latomuksen korkeus on noin 75 cm. Alimmaisena on yhdestä kivistä koostuva jalusta, jonka päälle kiviä on ladottu lappeelleen. Kivet ovat kevyesti sammaloituneet. 140 metriä rajamerkin lounaispuolella sijaitsee tervahauta Murtokangas 1.

Kivilatomusta ei pystytty tulkitsemaan tai ajoittamaan tarkemmin. Rajamerkkinä sitä ei pidetty, sillä sen läheisyydessä ei ole vanhoilla kartoilla kulkenut rajaa, eikä nykyisinkään kiinteistönrajaa. Latomuksesta ei myöskään erotu viisarikiveä. Tulkinnessa otettiin huomioon myös mahdollisuus, että kyseessä olisi luontaisesti lohkeillut luonnonkivi, joka erottuu ympäristöstään tasaisella metsäkankaalla.

Kuva 28. Tunnistamaton kivilatomus Murtokangas 2. Pohjoiseen.

Kartta 47. Murtokangas 2 kohdekartta. Alue on merkitty ruskealla pisteellä. Alapuolella näkyvät punaisella tervahauta Murtokangas 1 (kohde 6.14).

Kartta 48. Murtokankaan muinaisjäännöskohteet esitettynä vuoden 1846 pitäjänkartalla.

9. Lähteet

Tutkimusraportit:

Itäpalo, Jaana 2014. Siikalatva 2013. Pulkvila – osayleiskaavan arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu.

Kehusmaa, Aimo 1965. Pulkvilan inventointi 1965. Muinaistieteellinen toimikunta.

Sarkkinen, Mika 1996. Pulkvila inventointi. Pohjois-Pohjanmaan liitto/Museoviraston arkeologinen osasto.

Sepänmaa, Timo, Tiainen, Teemu ja Jussila, Timo 2015. Petäjävesi-Muhos voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi 2015. Mikroliitti Oy.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Maankamara- palvelu (GTK)

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. E OULUN LÄÄNI. Pulkvila.

F14:3/1-9 Pulkvila; Karta över ägorna (Lithow, I., Gutzén, F., Bergentino, J. 1769-1774)

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) la.* Pitäjänkartasto (v. 1749-1917)

3412 04+2434 07 la.* -/- - Pulkvila, vuosi 1846.

3412 07 la.* -/- - Pulkvila, vuosi 1846.

3411 09 la.* -/- - 1 Pulkvila, vuosi 1846.

3411 09 la.* -/- - Piippola, vuosi 1846.

Maanmittauslaitos

Vanhat peruskartat (Maanmittaushallitus)

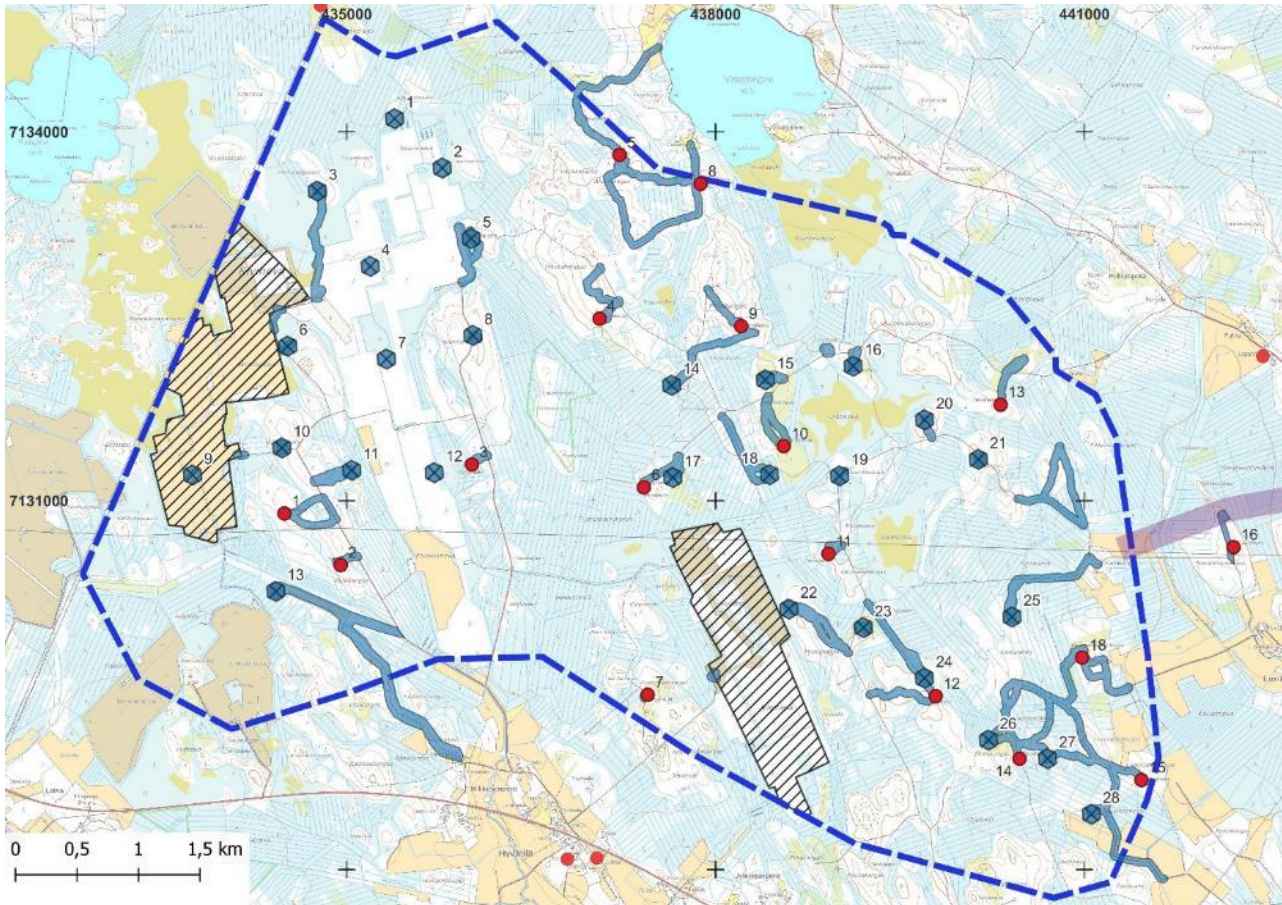
3412 04 Hyvärilä, vuosi 1957

3412 07 Pulkkila, vuosi 1957

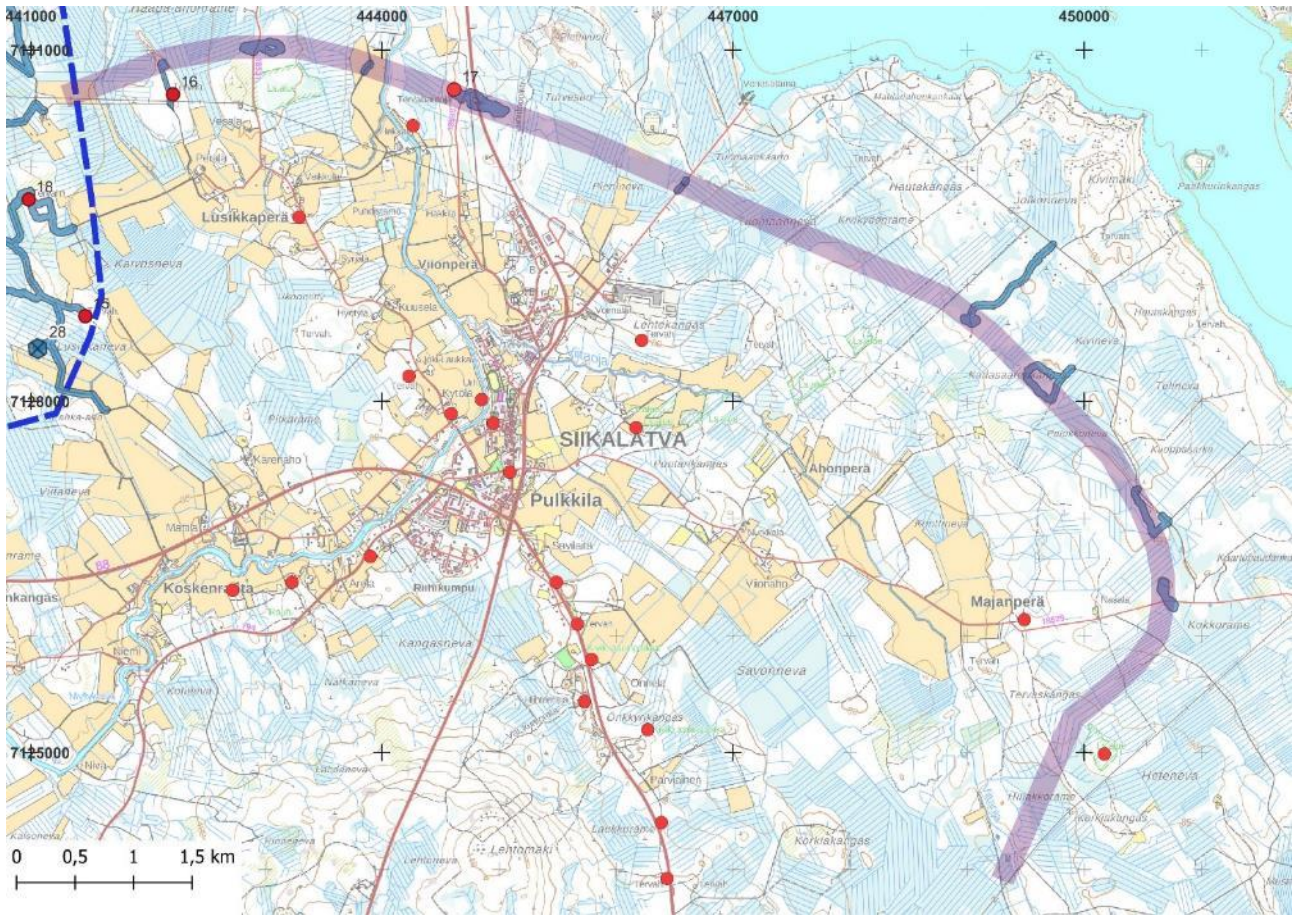
3411 09 Piippola, vuosi 1953

Liite

Maastossa jalkaisin kuljetut alueet

Kartta 49 . Maastossa jalkaisin kuljetut alueet on merkitty sinisellä värillä tuulivoimapuistoalueella.

Kartta 50. Maastossa jalkaisin kuljetut alueet sinisellä merkittynä sähkönsiirtoreitin alueella.

3.6.2024

SIIKALATVA

Kivineva tuulivoimapuistoalueen arkeologinen täydennysinventointi

Tilaaaja:
A-Insinöörit Civil Oy

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen

Sisällysluettelo

1. Johdanto	6
2. Tulokset.....	8
3. Kohteet (* uusi kohde).....	11
Kiinteät muinaisjäännökset	11
1. Pieni Katajasaari.....	11
2. Vasikkakalliot*.....	13
3. Vanhanmajankangas 2*	15
4. Vanhanmajankangas 3*	18
5. Murtokangas 3*	21
4. Lähteet	23

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta. Inventoitualue sijoittuu sinisen suorakulmion sisäpuolelle.	5
Kartta 2. Tuulivoimapuistoalueen yleiskartta.	9
Kartta 3. Pieni Katajasaaren kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	12
Kartta 4. Vasikkakallion kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	14
Kartta 5. Kohteiden Vanhanmajankangas 2 ja 3 kohdekartat. Ennestään tunnetun tervahaudan Vanhanmajankangas alue on myös merkitty kartalle. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.	16
Kartta 6. Vanhanmajankankaan kohteet vuoden 1846 pitäjänkartalla.	19
Kartta 7. Vanhanmajankankaan kohteet vuoden 1957 peruskartalla.	19
Kartta 8. Murtokangas 3 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.	21

Kannen kuva: Kohteen 5.2. Vasikkakallion tervahauta. Pohjoiseen.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 05-06/2024 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Valokuvat: Jussi-Pekka Hiltunen.

SIIKALATVA Kivineva tuulivoimapuistoalueen arkeologinen täydennysinventointi

Tiivistelmä & arkistotiedot

Siikalatvan Kivinevan tuulivoimapuistoalueen hanketoimija Kivinevan Tuulipuisto Ky antoi A-Insinöörit Civil Oy:lle toimeksiannon valmistella tuulivoimapuiston sijoittamista. Siikalatvan Kivinevan tuulivoimapuistoon sisältyy enimmillään 28 voimalaa ja suunnitelmaan liittyy noin 14 kilometriä pitkä sähkönsiirtoreitti tuulivoimapuistoalueen itäkaakkopuolelle. Osana ympäristöselvityksiä Heilu Oy suoritti Kivinevan hankealueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologisen inventoinnin vuonna 2023. Heilu Oy laati hankealueen arkeologisen täydennysinventoinnin toukokuussa 2024.

Vuoden 2023 inventoinnin toteuttivat Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto ja FM Jaakko Ervasti. Maastotöihin osallistui lisäksi Heilu Oy:n harjoittelija FM Maria Södö. Vuoden 2024 täydennysinventoinnin toteutti Jussi-Pekka Hiltunen. Maastotyöt tehtiin yhden päivän aikana 29.5.2024. Täydennysinventoinnin tuloksena tuulivoimapuiston hankealueelta löydettiin viisi uutta arkeologista kohdetta, joita kaikki ehdotetaan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuslaitos:	Heilu Oy
Maastotyö	FM Jussi-Pekka Hiltunen
Kenttätyöaika:	29.5.2024
Hanketoimija	Kivinevan Tuulipuisto Ky
Tutkimuksen tilaaja:	A-Insinöörit Civil Oy
Lähialueelle sijoittuneet aiemmat tutkimukset:	Kehusmaa 1965. Pulkkilan inventointi 1965. Sarkkinen 1996. Pulkila inventointi. Ikäpalo 2013. Pulkila – osayleiskaavan arkeologinen inventointi Sepänmaa Tiainen &/ Jussila 2015. Petäjävesi-Muhos voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi Jussi-Pekka Hiltunen, Jaakko Ervasti, Kalle Luoto, Maria Södö 2023. Kivineva tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi.

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta. Inventoitualue sijoittuu sinisen suorakulmion sisäpuolelle.

1. Johdanto

A-Insinöörit Civil Oy on selvittämässä tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin sijoittumista Siikalatvan (entisen Pulkkilan) Kivinevan alueelle Kivinevan Tuulipuisto Ky:n toimeksiannosta. Suunniteltu tuulivoimapuisto käsittää 28 voimalanpaikkaa 3835 hehtaarin kokoisella alueella. Tuulivoimapuiston sisäpuolelle on suunniteltu myös aurinkovoima-alueen rakentamista. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on pituudeltaan noin 14 kilometriä ja sijoittuu tuulivoimapuiston itäkaakkoispuolelle. Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy toteutti tuulivoimapuiston hankealueella ja suunnitellulla sähkönsiirtoreitillä arkeologisen inventoinnin kesä- ja syyskuussa 2023.

Suunnitteluun on tullut vuoden 2023 inventoinnin jälkeen neljä mahdollista sähköasemapaikkaa sekä hankealueen sisäistä sähkönsiirtoreittiä. Sähkönsiirtoreitit on suunniteltu kulkeväksi jo olemassa olevan voimajohtolinjan kohdalla noin 4 km matkalla. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan museon mukaan laserkeilausaineisto 5p:n perusteella hankealueella on neljä mahdollista tervahautaa, joita ei vuoden 2023 inventoinnissa tavoitettu. Näistä yksi, Pieni Katajasaari (mjtunnus 1000049338) on merkitty muinaisjäännösrekisteriin mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Nyt suoritettu täydennysinventointi kohdistui hankkeessa tapahtuneille muutosalueille. Lisäksi tarkoituksena oli tarkistaa edellä mainittujen kohteiden luonne, jotta saadaan niiden suojelustatus selville ja ne voidaan huomioida hankkeessa ja kaavoituksessa. Esitöissä käytiin läpi laserkeilausaineisto 5p (Käyttölisenssi MML 4548021557/05 00 00/2024) sekä historialliset kartat (pitäjänkartat, vanhat peruskartat ja historialliset ilmakuvat). Tutkimusalueen perustiedot (vanhat kartat, aikaisemmat tutkimukset yms.) sekä alueelta aikaisemmin havaitut muinaisjäännöskohteet on käsitelty vuoden 2023 inventointiraportissa (Hiltunen, Ervasti, Luoto ja Södö 2023).

Inventoinnin toteutti arkeologi FM Jussi-Pekka Hiltunen. Maastotyöt tehtiin yhden työpäivän aikana 29.5.2024. Raportti laadittiin touko-kesäkuussa 2024.

Inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia ja tallentamalla kuljetut reitit ja tehdyt havainnot käsiGPS-paikanninta (Garmin Montana 610,

tarkkuus +/- 5 - 10 m) käyttäen. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina. Kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa.

Kuva 1. Suunnitellun sähköaseman aluetta Majakankaalla. Kaakkoon.

Kuva 2. Suunnitellun sähköaseman aluetta Ketunpesänkankaalla. Itään.

2. Tulokset

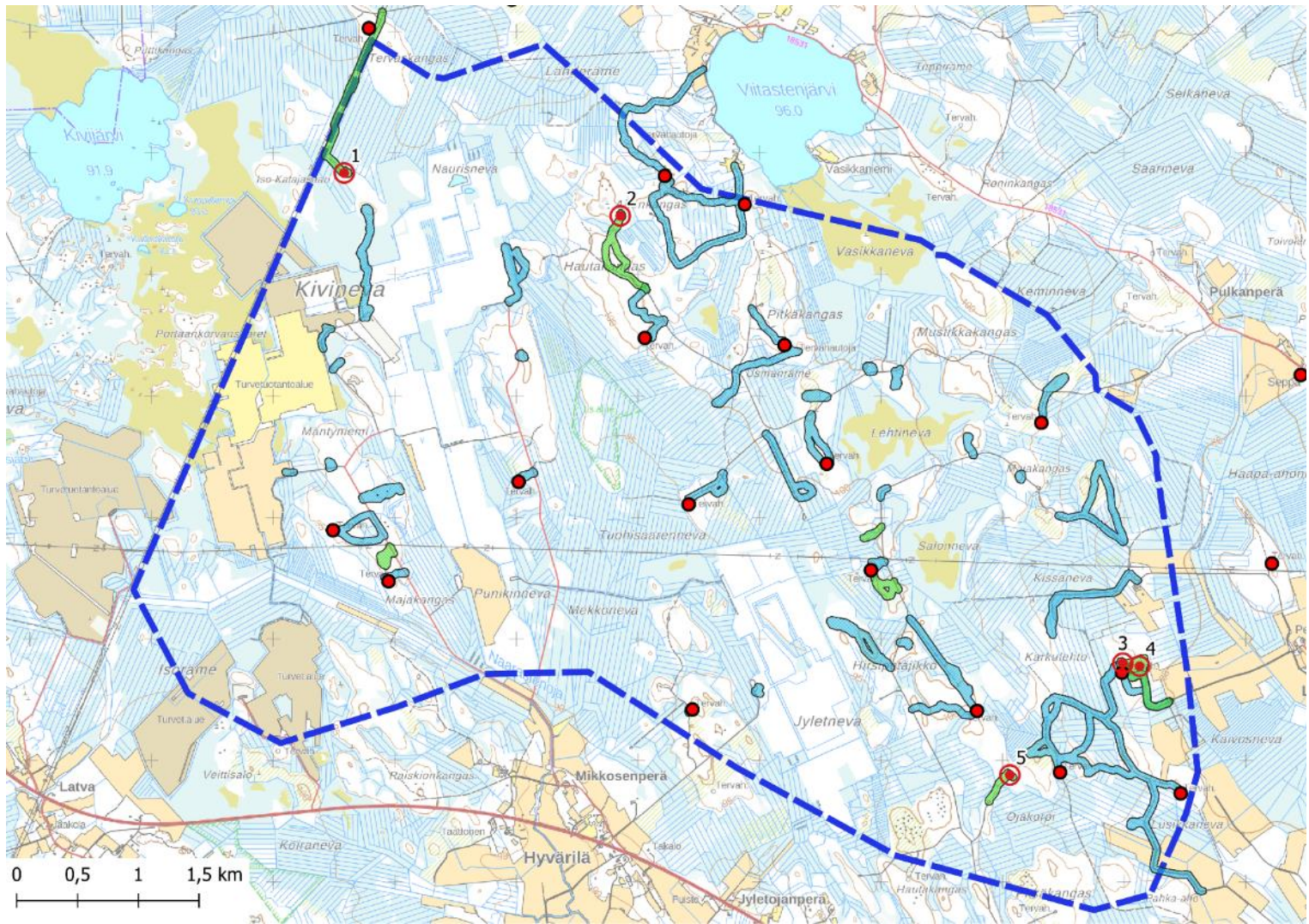
Toukokuussa 2024 tehdyn arkeologisen täydennysinventoinnin aikana alueelta tavattiin viisi arkeologista kohdetta, joita kaikkia ehdotetaan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Näistä yksi, Pieni Katajasaari (mjtunnus 1000049338) oli merkitty ennen inventoinnin maastotöitä muinaisjäännösrekisteriin mahdollisena muinaisjäännöksenä.

Kohteista kolme, Pieni Katajasaari, Vasikkakalliot sekä Vanhanmajankangas 2 ovat historiallisen ajan tervahautoja. Vasikkakallion ja Vanhanmajankangas 2 kohteisiin kuuluu lisäksi mahdolliset tervapirtin jäännökset. Vanhanmajankangas 3 kohteeseen kuuluu ilmeisesti kasken, pellon tai niityn raivaamiseen liittyviä röykkiöitä sekä yksi rakennuksen perusta. Ne ajoittunevat historialliselle ajalle. Murtokangas 3 on historiallisen ajan hiilimiilu.

Jussi-Pekka Hiltunen

Oulussa 3.6.2024

Heilu Oy

Kartta 2. Inventoinnin yleiskartta. Vuoden 2024 täydennyksessä tavatut muinaisjäännökset on merkitty punaisilla pisteillä, joiden ympärillä on punainen ympyrä. Numerot muinaisjäännöskohteiden vieressä osoittavat kohdenumeroa raportissa. Punaiset pisteet ovat muinaisjäännösrekisterin kiinteitä muinaisjäännöksiä. Vihreällä on merkitty vuonna 2024 maastossa jalkaisin kuljetut alueet, sinisellä vuoden 2023.

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
1	Pieni Katajasaari	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
2	Vasikkakalliot	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	tervahaudat, talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
3	Vanhanmajankangas 2	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	tervahaudat, talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
4	Vanhanmajankangas 3	Siikalatva	kivirakenteet, asuinpaikat	röykkiöt, kiukaat, talonpohjat	historiallinen	uusi kohde
5	Murtokangas 3	Siikalatva	työ- ja valmistuspaikat	hiilimiilut	historiallinen	uusi kohde

3. Kohteet (* uusi kohde)

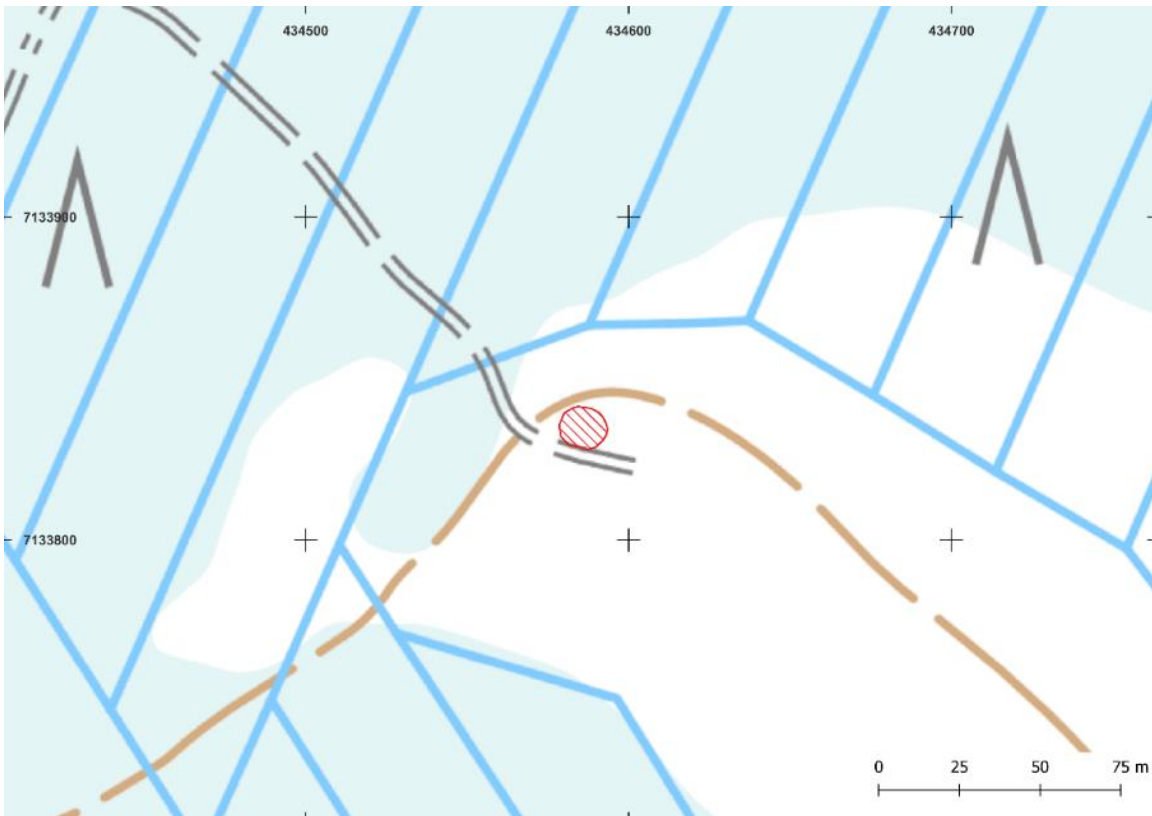
Kiinteät muinaisjäännökset

1. Pieni Katajasaari

Nimi:	Pieni Katajasaari
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	1000049338
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Matleena Riutankoski arkistotutkimus 2023
Koordinaatit:	N 7133835 E 434585 Z 91
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/lidar

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Lidar- ja lidark-aineistoissa erottuva tervahauta. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2024: Kohde tarkastettiin vuoden 2024 Kivinevan täydennysinventoinnin yhteydessä. Paikalta havaittiin tervahauta, jonka halkaisija on noin 7 metriä. Tervahaudan vallien leveys on noin 2 metriä ja sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 0,5 metriä. Halssi ei erotu selvästi maastossa, mutta tehtyjen havaintojen perusteella se vaikuttaisi osoittavan kohti luodetta. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekaista hiekkaa. Tervahaudan päällä kasvaa jykeviä mäntyjä. Sen kaakkoispuolella sijaitsee hakkuuaukea, jonne kulkee metsäkoneen ajoura tervahaudan eteläpuolelta.

Kartta 3. Pieni Katajasaaren kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

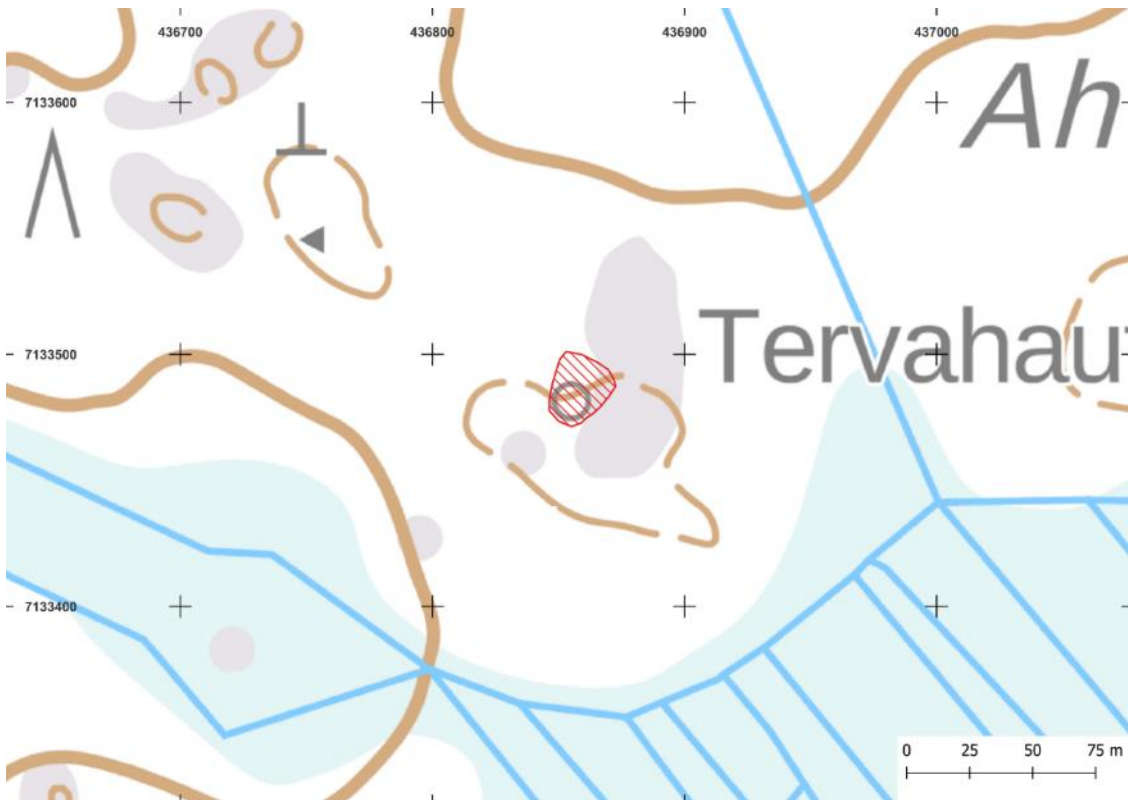
Kuva 3. Pieni Katajasaaren tervahauta. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Pohjoiseen.

2. Vasikkakalliot*

Nimi:	Vasikkakalliot
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7133481 E 436855 Z 99
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/lidar

Inventointi 2024: Kallioisella metsäalueella sijaitsee tervahauta, jonka halkaisija on noin 11 metriä. Vallien leveys on noin 4 metriä ja syvyyttä sillä on noin 1,5 metriä haudan keskeltä vallien yläreunaan mitattuna. Halssi suuntautuu pohjoiseen. Se on noin 3 metriä pitkä, 1,5 metriä leveä ja 1,3 metriä syvä. Tervahaudan ympärillä kulkee katkoviivamainen kaivanto. Vallista otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekainen maakerros. Tervahaudan päällä kasvaa harvennettua mäntyvaltaista talousmetsää. Tervahaudan itä- ja lounaispuolella on avokallioalueita. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Tervahaudan pohjoispuolella, haudasta noin 12 metriä sijaitsee suorakaiteen muotoinen kaivanto, jonka koko on noin 5,5 x 3,5 x 0,3 metriä (N 7133496 E 436858). Sitä kiertää noin 0,8 metriä leveä ja 0,2 metriä korkea valli. Lisäksi tervahaudasta noin 10 metriä koilliseen sijaitsee toinen pitkulainen kaivanto, jonka koko on noin 3 x 1,5 x 0,3 metriä (N 7133486 E 436866). Pohjoispuolella sijaitseva kaivanto voi olla esimerkiksi tervapirtin pohja tms. Molemmat kaivannoista kuitenkin liittynee tervantuotannon toimintaan alueella.

Kartta 4. Vasikkakallion kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 4. Vasikkakallion tervahauta. Pohjoiseen.

Kuva 5. Pohjoisempi kaivanto, mahdollinen tervapirtin pohja. Koilliseen.

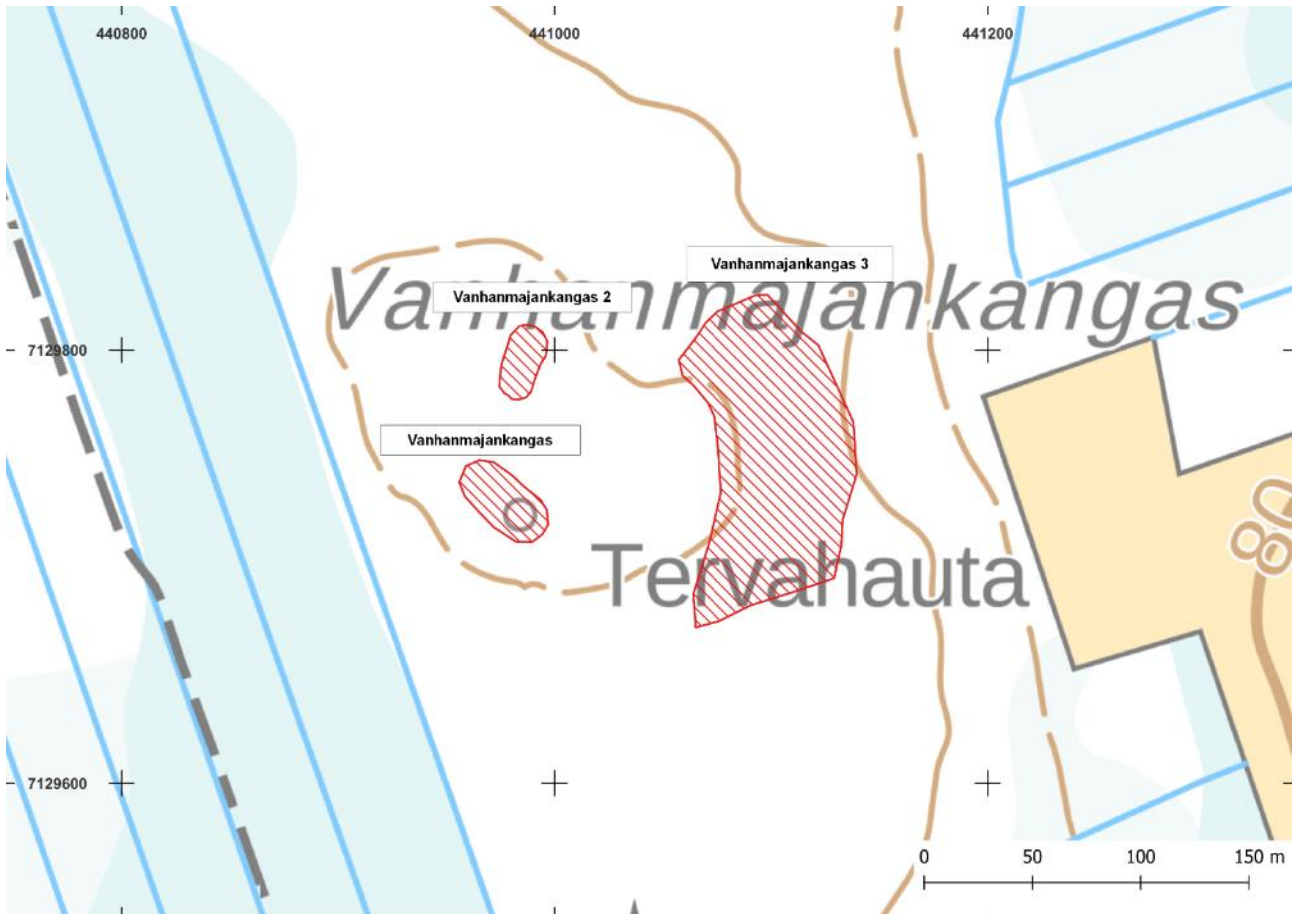
3. Vanhanmajankangas 2*

Nimi:	Vanhanmajankangas 2
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyypit:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7129800 E 440987 Z 86
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/lidar

Inventointi 2024: Paikalla sijaitsee tervahauta, jonka halkaisija on noin 10 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä ja haudan syvyys on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 0,5 metriä. Tervahaudan halssi erottuu kuoppamaisena kaivantona tervahaudan lounaisosassa. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekaista hiekkaa. Tervahaudan ympärillä kasvaa jyrkää harvennettua mäntymetsää.

Tervahaudasta noin 16 metriä etelään havaittiin suorakaiteen muotoinen kaivanto, ilmeisesti tervapirtin pohja, jonka koko on noin 6,5 x 4,5 x 0,4 metriä (N 7129782 E 440981). Sen ympärillä

erottuu selvä valli, joka on noin 1 metrin leveä ja 0,3 metriä korkea. Koillisosassa vallia erottuu aukko, joka on todennäköisesti oviaukko. Vallien päällä kasvaa jykeviä mäntyjä. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin tasainen ruskean hiekan kerros, ei huuhtoutumiskerrosta.

Kartta 5. Kohteiden Vanhanmajankangas 2 ja 3 kohdekartat. Ennestään tunnetun tervahaudan Vanhanmajankangas alue on myös merkitty kartalle. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 6. Vanhanmajankangas 2 tervahauta. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

Kuva 7. Tervapirtin pohja. Kaira on pystyssä sen keskellä. Etelään.

4. Vanhanmajankangas 3*

Nimi:	Vanhanmajankangas 3
Kunta:	Siikalatva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rökkiöt kivirakenteet, kiukaat asuinpaikat, talonpohjat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7129776 E 441125 Z 82
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/rakennuksen perustus

Inventointi 2024: Vanhanmajankankaan länsiosassa, länteen loivasti laskevalla rinteellä sijaitsee rakennuksen perusta sekä vähintään noin 20 sammal- sekä heinäpeitteistä raivausröykkiötä. Rakennuksen perusta on kooltaan noin 5,5 x 4 metriä ja sen ympärillä kiertää noin 0,7 metriä leveä ja 0,3 metriä korkea valli. Perustuksen pohjoisnurkassa erottuu noin 1 metrin leveä ja 0,6 metriä korkea sammaleen peittämä kiukaan jäännös.

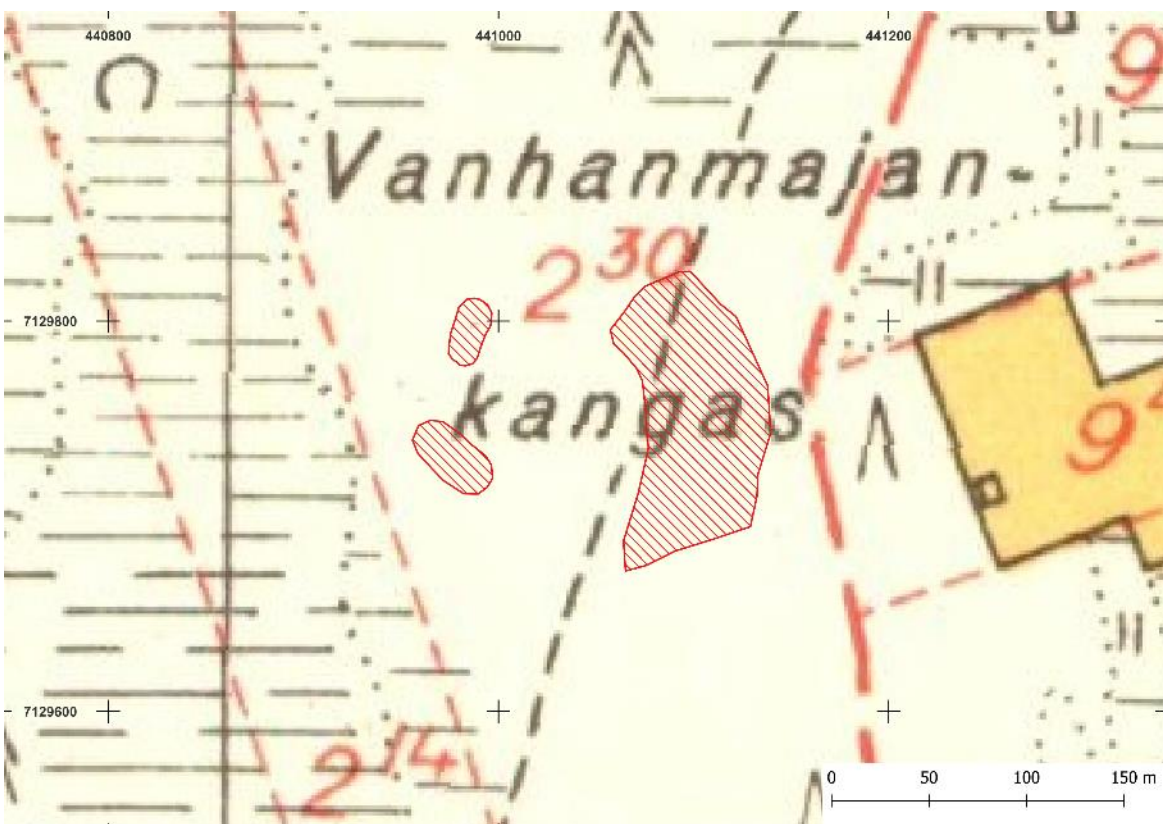
Raivausröykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 1,5-4,5 metrin välillä. Niiden korkeus vaihtelee noin 0,3-0,6 metrin välillä. Röykkiöt ovat pääsääntöisesti pyöreitä, mutta osa rökkiöistä on myös enemmän pitkulaisen muotoisia. Osa rökkiöistä on täysin sammaleen ja heinän peitossa, osassa rökkiöistä kivet ovat esillä. Röykkiöiden väliset alueet ovat melko tasaisia, kivettömiä ja heinittyneitä.

Vuoden 1846 pitäjänkartalla, vuoden 1957 peruskartalla sekä vuosien 1948, 1949 sekä 1956 historiallisissa ilmakuvissa alueelle ei ole merkitty rakennuksia. Vanhalle peruskartalle alueen läpi on merkitty polku pohjois-etelä suunnassa. Vuoden 1846 pitäjänkartalla kohdalle on kirjoitettu tekstiä, josta on hankala saada selkoa. Tekstissä on ainakin sana ”Aho”. Etymologisen sanakirjan mukaan aho tarkoittaa ”hylätty kaskimaa; viljelemättä jätetty pelto, keto, alava niitty”. Ottaen huomioon pitäjänkartan merkinnän ja nykyisen paikannimen, Vanhanmajankangas kyseessä voi olla kasken, pellon tai niityn raivaamiseen liittyviä rökkiöitä sekä tilapäisasumus.

Rakennuksen perusta ja rökkiöt sijaitsevat tiheässä taimikossa, jossa havainnointi oli paikoitellen hyvin hankalaa. Kaikkia yksittäisiä kivirökkiöitä ei maastossa dokumentoitu vaan maastossa pyrittiin kartoittamaan alueelle, joissa rökkiöitä sijaitsee rajat.

Kartta 6. Vanhanmajankankaan kohteet vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kartta 7. Vanhanmajankankaan kohteet vuoden 1957 peruskartalla.

Kuva 8. Osin sammaleen peittämä raivausröykkiö alueen koillisosassa. Lounaaseen.

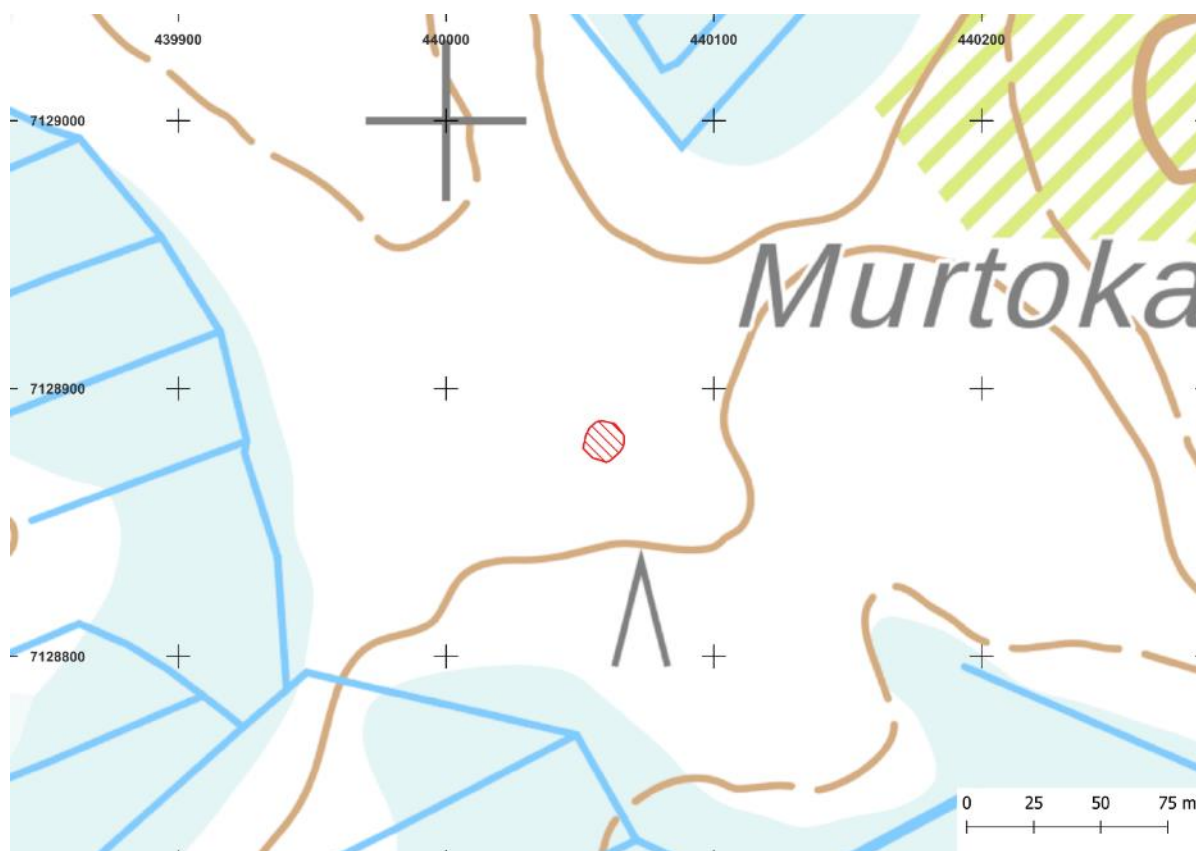
Kuva 9. Sammaleen ja heinän peittämä raivausröykkiö alueen itäosassa. Luoteeseen.

5. Murtokangas 3*

Nimi: Murtokangas 3
 Kunta: Siikalatva
 Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut
 Ajoitus: historiallinen

Aiemmat tutkimukset: -
 Koordinaatit: N 7128880 E 440058 Z 83
 Koordinaattiselite: GPS-mittaus/lidar

Inventointi 2024: Paikalla on mitä ilmeisemmin hiilimiilu, joka erottuu ympäristöstä noin 0,7 metriä korkeana kumpareena. Sen halkaisija on noin 8 metriä. Kumpareen keskeltä otetusta kairauksesta havaittiin noin 10-15 cm paksu hiilen ja noen sekainen hiekkamaa. Heti kumpareen eteläpuolella on noin 2 metriä pitkä, 1,2 metriä leveä ja 0,7 metriä kaivanto, joka muistuttaa hieman tervahaudan halssia. Muutoin kumpare ei muistuta tervahautaa, joka erottuu ympäristöstä kuoppana. Kumpareen päällä ja ympärillä kasvaa harvennettua mäntyvaltaista talousmetsää.

Kartta 8. Murtokangas 3 kohdekartta. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella vinorasterilla.

Kuva 10. Murtokankaan hiilimiilu erottuu ympäristöstä kumpareena. Kaira on pystyssä sen keskellä. Koilliseen.

4. Lähteet

Tutkimusraportit:

Hiltunen, Jussi-Pekka, Ervasti, Jaakko, Luoto, Kalle ja Södö, Maria 2023. Kivineva tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologinen inventointi. Heilu Oy.

Itäpalo, Jaana 2014. Siikalatva 2013. Pulkila – osayleiskaavan arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu.

Kehusmaa, Aimo 1965. Pulkilan inventointi 1965. Muinaistieteellinen toimikunta.

Sarkkinen, Mika 1996. Pulkila inventointi. Pohjois-Pohjanmaan liitto/Museoviraston arkeologinen osasto.

Sepänmaa, Timo, Tiainen, Teemu ja Jussila, Timo 2015. Petäjävesi-Muhos voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi 2015. Mikroliitti Oy.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Maankamara- palvelu (GTK)

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Suomen etymologinen sanakirja

<https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. E OULUN LÄÄNI. Pulkila.

F14:3/1-9 Pulkila; Karta över ägorna (Lithow, I., Gutzén, F., Bergentino, J. 1769-1774)

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) Ia.*
Pitäjänpitasto (v. 1749-1917)

3412 04+2434 07 la.* -/- - Pulkkila, vuosi 1846.

3412 07 la.* -/- - Pulkkila, vuosi 1846.

3411 09 la.* -/- - 1 Pulkkila, vuosi 1846.

3411 09 la.* -/- - Piippola, vuosi 1846.

Maanmittauslaitos

Vanhat peruskartat (Maanmittaushallitus)

3412 04 Hyvärilä, vuosi 1957

3412 07 Pulkkila, vuosi 1957

3411 09 Piippola, vuosi 1953